KORKEAKOULUJEN LUKUKAUSIMAKSUKOKEILUN SEURANTA JA ARVIOINTI

TYÖRYHMÄN VÄLIRAPORTTI III

11.2.2013

Pyykkö Riitta, puheenjohtaja
Holm Karl
Innola Maija
Kallunki Jarmo
Ketolainen Juha
Lahtinen Markku
Raevaara Martti
Savola Pauliina
Vuorinen Birgitta
Björn Nina, sihteeri

LUKUKAUSIMAKSUKOKEILUN SEURANTA- JA ARVIOINTITYÖRYHMÄN VÄLIRAPORTTI 2013

Suomalaisilla korkeakouluilla on 1.2.2010 - 31.12.2014 välisenä aikana mahdollisuus periä vieraskieliseen ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutusohjelmaan hyväksytyiltä EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta opiskelumaksuja. Kokeilun aikana selvitetään, miten maksullisuus vaikuttaa korkeakoulujen kansainvälistymiseen, suomalaisen korkeakoulutuksen vetovoimaan, opiskelijavirtoihin ja vieraskielisen korkeakoulutuksen laatuun. Tämä on kokeilun seuranta- ja arviointiryhmän kolmas väliraportti. Ensimmäinen valmistui 21.4.2011 ja toinen 30.4.2012, ja molemmat raportit löytyvät osoitteesta http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/lukukausimaksukokeilu/index.html.

Korkeakouluille kohdistetussa kyselyssä toistettiin sellaiset kysymykset, joista on tarkoituksenmukaista koota tietoa vuosittain. Tällaisia ovat mm. kokeiluun osallistumiseen ja sen syihin, hakija- ja opiskelijamääriin, lukukausimaksun ja apurahojen suuruuteen liittyvät kysymykset. Toisella kertaa kyselyä voitiin laajentaa sellaisiin kysymyksiin, joita vuoden 2010 lopulla oli vielä liian varhaista pohtia, kuten kokeilun vaikutuksiin koulutuksen markkinointiin, maksullisissa ohjelmissa työskentelevien opettajien rekrytointiin ja heidän osaamisensa kehittämiseen tai maksullisen koulutuksen laadunvarmistuksen erityispiirteisiin. Kyselyssä haluttiin nyt tietoa myös opiskelijoiden integroitumisesta korkeakouluyhteisöön ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Tässä kolmannessa kyselyssä selvitettiin erityisesti kokeilun aiheuttamia ja kokeiluaikana tapahtuneita muutoksia. Raporttia varten toteutettiin myös opiskelijakysely, jonka tulokset esitetään raportissa omana lukunaan. Tuloksia verrataan myös Aalto-yliopistossa vuonna 2012 toteutettuun opiskelijakyselyyn.

Raporttien tavoite on toimia myös itsenäisinä ja antaa kokonaiskuva kokeilun etenemisestä. Tässä kolmannessa raportissa vertaillaan lisäksi Suomen tilannetta aiempia raportteja laajemmin tilanteeseen muissa Euroopan maissa, erityisesti pohjoismaissa. Raportin tavoite on antaa mahdollisimman hyvä kokonaiskuva lukukausimaksukokeilun tähänastisista vaikutuksista ja siten pohjaa päätöksenteolle.

Lukukausimaksut Euroopassa ja Pohjoismaissa

Lukukausimaksut Euroopassa

Eurydice -verkosto julkaisi syyskuussa 2012 vertailutietoa opiskelijoilta perittävistä maksuista ja apurahoista EU- ja ETA-maissa. Selvityksen mukaan useimmat maat perivät korkeakouluopiskelijoilta erilaisia maksuja. Yhdeksän maata (Itävalta, Kypros, Kreikka, Malta, Norja, Ruotsi, Suomi, Tanska ja Skotlanti) eivät peri omilta tai EU/ETA -alueen kansalaisilta maksuja ensimmäisen syklin koulutuksessa. Saksassa lukukausimaksuja peritään lukuvuonna 2012–2013 ainoastaan kahdessa osavaltiossa (Baijeri ja Niedersachsen).

Maksuja peritään useimmin ylempään korkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa. Kreikassa, Kyproksella, Maltalla ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa (Skotlanti) lukukausimaksu peritään vain ylempään korkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa alemman korkeakoulututkinnon ollessa maksuton. Lukukausimaksut ovat ylempään korkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa yleensä korkeampia kuin alempaan korkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa. Näin on esimerkiksi Irlannissa, Latviassa, Liettuassa, Ranskassa, Sloveniassa, Unkarissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa (Englanti, Wales ja Pohjois-Irlanti).

Kaikki maat Islantia ja Norjaa lukuun ottamatta perivät tällä hetkellä maksuja Euroopan ulkopuolisilta opiskelijoilta. Selvityksen mukaan lukukausimaksut ovat yleensä suuremmat Euroopan unionin ulkopuolelta tuleville opiskelijoille kuin oman maan kansalaisille tai EU/ETA-kansalaisille. Maksut määrittelee yleensä asianomainen korkeakoulu. Tosin joissakin maissa (Belgia, Bulgaria, Kreikka, Portugali ja Romania) maksu on määritelty keskitetysti. Kuudessa maassa (Italia, Islanti, Liechtenstein, Norja, Tšekki ja Unkari) Euroopan unionin ulkopuolelta tulevia opiskelijoita kohdellaan lukukausimaksujen osalta samoin kuin EU/ETA-alueelta tulevia opiskelijoita.

Tilanne muissa Pohjoismaissa

Pohjoismaiset julkisin varoin rahoitetut korkeakoulut eivät pääsääntöisesti peri lukukausimaksuja oman maan kansalaisilta tai EU/ETA -kansalaisilta. Pohjoismaissa voi myös toimia yksityisiä korkeakouluja, jotka kuitenkin voivat periä maksuja opiskelijoiltaan.

Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen työryhmä teetti selvityksen pohjoismaisista lukukausimaksukäytännöistä. Selvityksessä keskitytään ulkomaisilta opiskelijoilta perittäviin maksuihin. Alla olevat vertailutiedot perustuvat osittain Oxford Research A/S:n toteuttamaan selvitykseen (Betalingsuddanelser i Norden, vielä julkaisematon/tarkistamaton luonnos) ja osittain maiden ministeriöiden tai niiden alaisten virastojen www-sivujen tietoihin.

Tanskalaiset korkeakoulut ovat lukuvuodesta 2006/2007 lähtien perineet lukukausimaksuja kaikilta EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevilta korkeakouluopiskelijoilta. Maksujen suuruus riippuu koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista ja vaihtelee 6 200 – 13 100 euron välillä. Eräät korkeakoulut perivät myös noin 100 - 150 euron suuruisia maksuja pääsykokeisiin osallistumisesta. Ruotsi otti sekä hakemusmaksut (900 SEK, noin 100 euroa) että lukukausimaksut EU/ETA-alueen ulkopuolelta tuleville käyttöön syksyllä 2011. Myös Ruotsissa maksut perustuvat koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin ja maksut vaihtelevat 6 500 – 15 500 euron välillä.

Tanskassa korkeakoulutukseen hakevien ulkomaalaisten määrä laski lukukausimaksujen käyttöönoton jälkeen merkittävästi. Muutos näkyi erityisesti EU/ETA-alueen ulkopuolelta hakeneiden määrässä sekä koulutuksen aloittaneiden määrässä, joka laski välittömästi uudistuksen jälkeen noin kolmanneksella. EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden määrä palasi parin vuoden sisällä lähes entiselle tasolle, mutta on sen jälkeen laskenut. Suurin muutos on tapahtunut yliopistoissa, joissa EU/ETA alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden määrä on vähentynyt noin 30 prosentilla ja muista EU- tai ETA-maista tulleiden opiskelijoiden määrä puolestaan yli kaksinkertaistunut. EU/ETA-alueelta tulevien opiskelijoiden määrä on kasvanut huomattavasti myös muissa korkeakouluissa ja erityisesti ammatillisesti suuntautuneessa, lyhyempikestoiseen korkeakoulutukseen erikoistuneissa akatemioissa (erhvervsakademier), joissa eurooppalaisten opiskelijoiden määrä on viisinkertaistunut. Korkeakoulujen ulkomaisten opiskelijoiden kokonaismäärä on miltei kaksinkertaistunut maksujen ollessa käytössä. Tämä johtuu siitä, että tanskalaisissa yliopistoissa ja korkeakouluissa opiskelee entistä enemmän EU/ETA -alueelta tulevia opiskelijoita.

Tanskalaiset korkeakoulut myöntävät EU/ETA-alueen ulkopuolelta tuleville opiskelijoille valtion rahoituksella ja korkeakoulun omalla rahoituksella kustannettavia apurahoja, jotka kattavat lukukausimaksut joko kokonaan tai osittain. Apurahoihin käytettiin yliopistoissa vuonna 2006 noin 2 miljoonaa DKK ja vuonna 2011 noin 59 miljoonaa DKK. Ammatillisesti suuntautuneessa korkeakoulutuksessa apurahat ovat nousseet samalla tarkastelujaksolla 1 miljoonasta DKK:sta 20 miljoonaan.

Ruotsissa korkeakoulujen ulkomaisten opiskelijoiden määrä yli kaksinkertaistui vuosina 2006-2010 (2006: noin 11 800, 2010: noin 27 900). Eniten kasvoi EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden määrä, joka kolminkertaistui samalla aikavälillä noin 7 300 opiskelijasta yli 22 000 opiskelijaan. Suurin osa EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevista opiskeli yliopistoissa. Edellä mainituissa opiskelijamäärissä ovat mukana sekä kokonaista tutkintoa suorittavat että korkeakoulujen erillisiä kursseja suorittavat opiskelijat. Ruotsissa hakemus- ja lukukausimaksujen yhteisvaikutus näkyi hakemusmäärien huomattavana vähentymisenä. Hakijamäärä laski noin 80 prosentilla. Myös koulutuksen Ruotsissa aloittaneiden määrä on laskenut huomattavasti. Vuonna 2010 ruotsalaisissa korkeakouluissa aloitti opiskelun noin 8 000 EU/ETA-alueen kansalaista, vuonna 2011 heitä oli enää vain alle 2 000.

Ruotsin valtio tukee EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevia opiskelijoita kahdella apurahaohjelmalla. Svenska Institutet jakaa apurahoja lahjakkaille opiskelijoille, jotka tulevat maista, joiden kanssa Ruotsi on pitkään tehnyt kehitysyhteistyötä ja jotka ovat ns. ODA -kelpoisia maita. Tukea voi osoittaa sekä koulutus- että elinkustannuksiin. Tukea jaettiin 2012 noin 50 miljoonaa SEK ja määrää on tarkoitus nostaa vuodesta 2013 alkaen 100 miljoonaan kruunuun vuodessa. Toisessa apurahaohjelmassa määräraha ohjataan korkeakouluille, jotka jakavat apurahat edelleen opiskelijoille lukukausimaksujen kattamiseksi joko kokonaan tai osittain. Näitä stipendejä jaetaan noin 60 miljoonaa Ruotsin kruunua vuodessa. Korkeakouluilla on lisäksi omia apurahaohjelmia.

Vuonna 2011 Ruotsissa maksulliseen koulutukseen hyväksyttiin 4600 opiskelijaa, joista noin neljäsosa (1350 opiskelijaa) otti paikan vastaan. Apuraha myönnettiin 40 % paikan vastaanottaneista. Vastaavasti vuonna 2012 maksullisiin koulutusohjelmiin hyväksyttiin 5800 opiskelijaa. joista 1700 eli noin neljäsosa otti paikan vastaan. Apurahan sai 38 % maksuvelvollisista opiskelijoista.

Islannissa ulkomaisten opiskelijoiden määrä on viiden vuoden tarkasteluvälillä kasvanut noin 50 prosentilla (2005: 735, 2010: 1 133). Kasvua on ollut enemmän EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien määrässä (+ 86 %) kuin EU alueelta tulevien määrässä (+ 45 %). Edelleenkin enemmistö eli kolme neljäsosaa ulkomaisista opiskelijoista on EU/ETA-alueen kansalaisia. Islannissa korkeakoulutus on kaikille opiskelijoille maksutonta. Kaikki opiskelijat ovat vuodesta 1991 lähtien maksaneet ns. ilmoittautumismaksun. Vuonna 2012 maksun suuruus oli noin 350 euroa.

Norjassa opiskelevien ulkomaalaisten määrä on vuosien 2005 – 2012 välillä kasvanut yli 50 prosentilla. Kasvu on kuitenkin ollut vähäisempää kuin muissa Pohjoismaissa. EU/ETA-alueelta tulevien opiskelijoiden määrä on tarkasteluvälillä lähes kaksinkertaistunut (2005: noin 4 600, 2012 noin 8 700). Suurin osa selittyy tieteellisten korkeakoulujen (vitenskapelige høgskoler) ja ammatillisesti suuntautuneiden korkeakoulujen (høgskoler) vetovoiman lisääntymisellä. EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien määrä on kasvanut noin kolmanneksella. Norjassa julkisesti tuetussa korkeakoulutuksessa ei ole lukukausimaksuja. Norjalaiset opiskelijat maksavat noin 300 - 600 NOK (40 - 80 euroa) suuruisen lukukausittaisen ilmoittautumismaksun, joka on mm. edellytys tentteihin osallistumiselle. Maksu on pitkälti rinnastettavissa suomalaiseen maksuun, joka oikeuttaa opiskelijaterveydenhuoltoon ja opiskelijajärjestötoimintaan osallistumisen.

Norjan valtiovarainministeriö teki vuoden 2013 talousarviota valmistellessaan laskelmia lukukausimaksujen käyttöönoton kustannuksista Norjassa. Ministeriö perustaa arvionsa Tanskan malliin, jossa lukukausimaksun asettuvat 6000 ja 16 000 euron välille. Ruotsin kokemuksiin perustuen Norjassa on arvioitu, että kolmansista maista tulevien opiskelijoiden lukumäärä vähenisi 75 prosentilla. Valtiovarainministeriö toteaa arviossaan, että mahdollinen stipendijärjestelmä tulee vähentämään lukukausimaksujen kokonaistulovaikuttavuutta entisestään.

Viron korkeakoulut

Virossa suurin osa opiskelijoista maksaa lukukausimaksuja. Tällä hetkellä osa korkeakoulupaikoista on Viron valtion tukemia lukukausimaksuttomia vapaapaikkoja. Myös EU-maiden kansalaiset ovat voineet hakea julkisten korkeakoulujen maksuttomiin opiskelupaikkoihin. Vuosimaksut vaihtelevat noin 1 200 euron ja noin 7 400 euron välillä, korkeakoulusta ja alasta riippuen. Tohtorin tutkintoon johtavat opinnot ovat kaikille maksuttomia.

Viro on uudistamassa lukukausimaksukäytäntöjään. Tavoitteena on tukea kokopäiväistä ja vironkielellä tapahtuvaa opiskelua. Lukuvuodesta 2013 - 2014 lähtien virolaisilla korkeakouluilla on oikeus periä kaikilta opiskelijoilta lukukausimaksuja vieraskielisissä koulutusohjelmissa. Vironkielisissä ohjelmissa maksuja voidaan periä niiltä opiskelijoilta, jotka eivät suorita koko lukuvuoden opintoja (30 opintopistettä lukukaudessa ja 60 opintopistettä lukuvuodessa). Opiskelija maksaa niistä opintopisteistä, jotka jäävät puuttumaan koko lukuvuoden opinnoista eli lukukaudessa 20 opintopistettä suorittanut opiskelija maksaa 10 opintopisteestä. Yliopistot voivat kuitenkin halutessaan päättää opiskelijalta lukukaudessa vaadittavien opintojen määrän 30 opintopistettä alemmaksi. Yliopistoasetus määrittelee opintopistekohtaiset enimmäismäärät maksuille eri aloilla. Maksut ovat pääsääntöisesti enintään 50 euroa opintopisteeltä, mutta joissakin tapauksessa maksu voi olla jopa 120 euroa opintopisteeltä. Vieraskielisen koulutuksen maksuista yliopisto voi päättää itse. Yksityiset korkeakoulut, jotka eivät saa julkista rahoitusta, voivat määritellä perimänsä maksut vapaasti kaikessa koulutuksessa.

Suomen lukukausimaksukokeilu

Perustelut lukukausimaksukokeiluun osallistumiselle tai kokeilusta luopumiselle

Useimmat korkeakouluista perustelevat osallistumistaan yleisesti kansainvälisyyden tärkeydellä. Lukukausimaksukokeilu nähdään keinona kehittää kansainvälisen koulutuksen laatua, testata ja lisätä sen vetovoimaa, vahvistaa osaamista kokemuksien kautta sekä saada motivoituneita opiskelijoita. Lukukausimaksukokeilu koetaan osaksi koulutusviennin kokonaisuutta ja mahdollisuudeksi pilotoida koulutusliiketoimintaa. Kokemuksia halutaan myös apurahajärjestelmistä.

Perusteluna esitetään myös kansainvälinen kehitys ja muiden maiden esimerkki. Olettamuksena on EU:n ulkopuolisilta perittävien lukukausimaksujen tulo myöhemmin käyttöön kattavasti myös Suomessa, jolloin kokeilu tarjoaa mahdollisuuden harjoitella. Korkeakoululla saattaa myös olla kokonaispäätös siitä, että kaikki kansainväliset koulutusohjelmat osallistuvat kokeiluun. Aina päätökset osallistumisesta eivät ole kovin strategisia. Kun laitos on mukaan lähtemistä esittänyt, keskustasolla ”ei nähty syytä olla suostumatta laitoksen esitykseen eikä haluttu olla sen esteenä”.

Osa korkeakouluista on lähtenyt mukaan jo olemassa olevilla yhteistutkintotyyppisillä yhteisohjelmilla tai ainoastaan Erasmus Mundus -ohjelmilla. Yhteistutkinto-toteutustapa voi toisaalta olla osoittautunut myös esteeksi. Vaikka ohjelman kontaktijaksot toteutetaan eri maissa, opiskelijat ovat kirjoilla kukin omassa korkeakoulussaan. Partnerit ovat eurooppalaisia, eikä markkinointia ETA-alueen ulkopuolelle ole koettu järkeväksi (muut kuin Erasmus Mundukset). Sille, että maksuja ei ole peritty, on voinut olla myös sopimusteknisiä perusteita: ohjelmien käytännöistä on sovittu ennen maksukokeilun alkamista ja niiden muuttaminen olisi edellyttänyt koko ohjelman budjetoinnin uudistamista. Myös Erasmus Mundus -rahoituksen päättyminen kesken kokeilukauden on voinut olla syynä jättää maksut perimättä.

Tyypillistä erityisesti yliopistosektorille on, että laaja joukko ohjelmia on ilmoitettu alun perin mukaan kokeiluun, mutta todellisuudessa maksuja ei ole kuitenkaan alettu periä. Ohjelmien rakenteessa on saattanut tapahtua muutoksia tai on tehty kokonaisratkaisu olla aloittamatta käytännössä maksujen perimistä. Optio kerätä maksuja on kuitenkin haluttu säilyttää, eikä ohjelmia siksi ole poistettu maksuasetuksesta. Muutokset kokeilun aikana ovat siten varsin pieniä.

Se, että kyseessä on määräaikainen kokeilu, on rajoittanut korkeakoulujen kiinnostusta lähteä mukaan. Panostaminen ei ole tuntunut järkevältä, kun ”sijoituksen hukkaan valumisen riski on liian suuri”. Kolme korkeakoulua ilmoittaa, että niillä on valmius aloittaa maksujen periminen, kunhan saadaan päätös kokeilun muuttamisesta pysyväksi. Monissa vastauksissa kannatetaan maksullisuuden jatkamista ja laajentamista koskemaan myös ensimmäisen syklin koulutusta. Tämä korostuu erityisesti ammattikorkeakoulujen vastauksissa, sillä valtaosa ulkomaisista opiskelijoista opiskelee ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa ensimmäisen syklin ohjelmissa, ja työkokemusvaatimuksen takia ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kansainvälinen markkinointi on vaikeaa.

Korkeakoulujen vastauksissa kerrotaan myös toisenlaisista takaiskuista: yritetty on, mutta riittävää määrää kiinnostuneita tulijoita ei ole saatu, ja aluksi kiinnostusta osoittaneetkin vetäytyvät. Syitä analysoidaan varsin kattavasti. Osa ohjelmista rakentuu myös hyvin vahvasti yksittäisten henkilöiden ympärille, jolloin ohjelman johdossa tapahtuneet muutokset vaikuttavat mahdollisuuksiin panostaa kokeiluun. Ohjelmat joutuvat kilpailemaan maailman tunnetuimpien yliopistojen kanssa, lukukausimaksu on suhteellisen korkea ja Suomi kallis maa asua. ”Tasainen ja luotettava laatu, mutta olematon maine” ei aina riitä kilpailussa kansainvälisillä korkeakoulutusmarkkinoilla. Myös markkinointiosaamista koetaan puuttuvan.

Lukukausimaksukokeiluun osallistuvat korkeakoulut ja koulutusohjelmat

Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä ja osuus opiskelijoista suomalaisissa korkeakouluissa on kasvanut voimakkaasti 2000-luvulla. Tilastokeskuksen mukaan ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa opiskeli vuonna 2001 yhteensä hieman alle 6 900 ulkomaista tutkinto-opiskelijaa.

Vuonna 2011 heitä oli yhteensä noin 17 500. Ulkomaisia opiskelijoita opiskeli lähes yhtä paljon yliopistoissa (8 753) ja ammattikorkeakouluissa (8 703). Ammattikorkeakouluissa ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden osuus oli 6,3 % ja yliopistoissa 5,2 % kaikista opiskelijoista.

Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden enemmistö tulee muualta kuin Euroopan maista. Vuonna 2011 ammattikorkeakoulujen ulkomaisista tutkinto-opiskelijoista 83 % ja yliopistojen ulkomaisista tutkinto-opiskelijoista 70 % oli EU/ETA-maiden ulkopuolelta

Tätä taustaa vasten potentiaalisten maksavien opiskelijoiden määrälle oli odotuksia ennen kokeilun aloittamista. Tämä heijastuu myös alun perin lukukausimaksukokeiluun ilmoittautuneiden korkeakoulujen ja koulutusohjelmien määrässä. Kokeiluun on ilmoitettu yhteensä 154 ohjelmaa. Näistä koulutusohjelmista vuonna 2012 on 41 perinyt lukukausimaksuja.

Taulukko 1. Lukukausimaksukokeiluun ilmoittautuneet korkeakoulut, koulutusohjelmat ja vuonna 2012 maksuja perivät koulutusohjelmat.

	Yliopisto	**Ammattikorkeakoulu**	**YHTEENSÄ**
Lukukausimaksukokeiluun ilmoittautuneiden korkeakoulujen määrä	9	12	21
Lukukausimaksukokeiluun ilmoitettujen koulutusohjelmien määrä	131	23	154
Maksuja perivien koulutusohjelmien määrä vuonna 2012, joihin haku ja sisäänotto (joista Erasmus Mundus ohjelmia)	32 (2)	9 (0)	41 (2)

Vuonna 2011 lukukausimaksuja peri ainoastaan 27 ohjelmaa (joista 19 yliopistoissa, 8 ammattikorkeakouluissa). Vuoden 2012 suuri hyppäys selittyy pitkälti sillä, että Oulun yliopisto aloitti lukukausimaksujen perimisen 14 ohjelmassa, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu neljässä ohjelmassa ja Lappeenrannan teknillinen yliopisto neljässä uudessa ohjelmassa. Muiden osalta kyse on lähinnä yksittäisistä uusista ohjelmista. On kuitenkin huomioitava, että lukukausimaksuja perivissä ohjelmissa ei välttämättä ole hakua ja sisäänottoa joka vuosi.

Kaavio 1. Lukukausimaksuja vuonna 2012 keräävien koulutusohjelmien määrä korkeakouluittain.

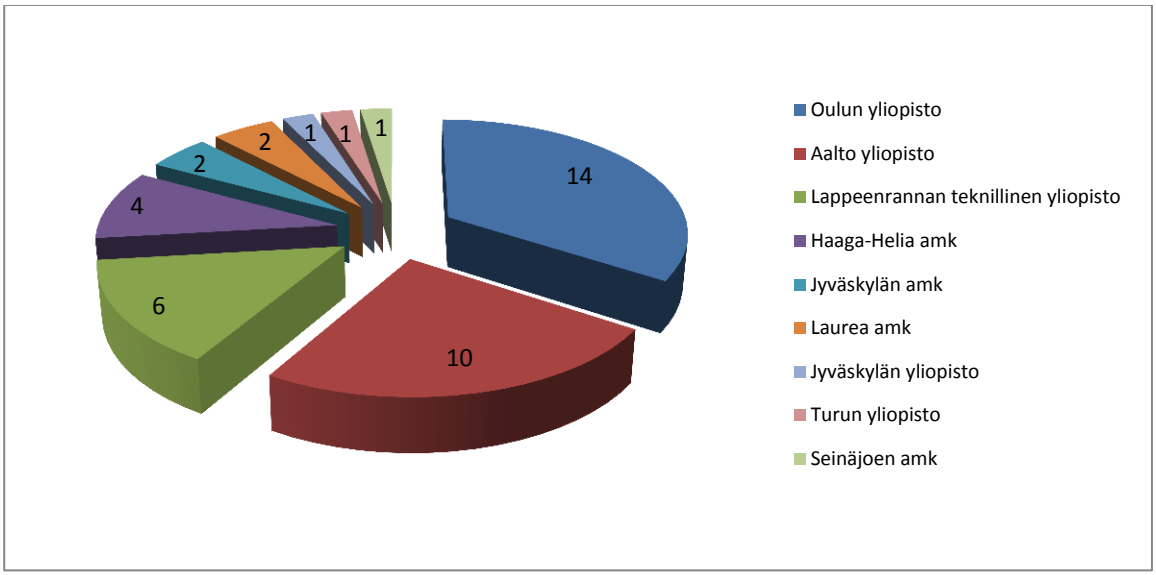

Lukukausimaksulliset ohjelmat keskittyvät voimakkaasti muutamiin korkeakouluihin; Oulun yliopistoon (14 lukukausimaksuja perivää koulutusohjelmaa), Aalto-yliopistoon (10) Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon (6) ja Haaga–Helia ammattikorkeakouluun (4). Muilla kuin edellä mainituilla on siis yhteensä seitsemän lukukausimaksuja vuonna 2012 perivää ohjelma.

Taulukko 2: Lukukausimaksukokeiluun osallistuvat korkeakoulut ja koulutusohjelmat

Korkeakoulu	**Lukukausimaksu-kokeiluun ilmoitettujen koulutusohjelmien määrä**	**Vuonna 2011 haussa olleiden, lukukausimaksua perivien koulutusohjelmien määrä**	**Vuonna 2012 haussa olleiden, lukukausimaksua perivien koulutusohjelmien määrä**
Aalto-yliopisto	50	13	10
Helsingin yliopisto	4	2	0
Itä-Suomen yliopisto	21	0	0
Jyväskylän yliopisto	15	1	1
Lappeenrannan teknillinen yliopisto	9	2	6
Oulun yliopisto	14	0	14
Tampereen yliopisto	10	0	0
Turun yliopisto	3	0	1
Vaasan yliopisto	5	0	0
Arcada ammattikorkeakoulu	3	0	0
Centria ammattikorkeakoulu	1	1	0

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu	5	1	4
Humanistinen ammattikorkeakoulu	2	0	0
Jyväskylän ammattikorkeakoulu	3	2	2
Kymenlaakson ammattikorkeakoulu	1	0	0
Lahden ammattikorkeakoulu	2	0	0
Laurea ammattikorkeakoulu	2	0	2
Savonia ammattikorkeakoulu	1	1	0
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	1	0	1
Tampereen ammattikorkeakoulu	1	1	0
Turun ammattikorkeakoulu	1	0	0
Yhteensä: 21	**154**	**24**	**41**

Lukukausimaksukokeilussa mukana olevista koulutusohjelmista vuosien 2011 ja 2012 aikana 65 on perinyt lukukausimaksuja. Osa koulutusohjelmista on perinyt maksuja molempina vuosina ja osassa on haku ollut vain yhtenä vuonna.

Kaavio 2. Lukukausimaksullisiin koulutusohjelmiin hakeneiden määrä vuonna 2012.

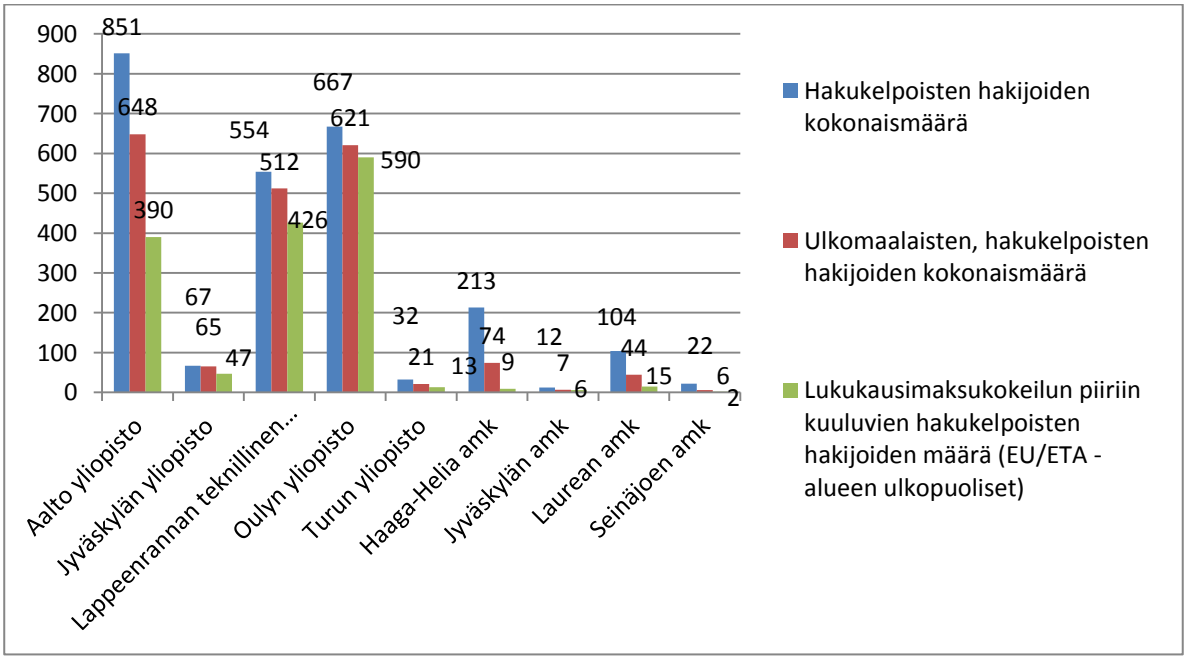

Ulkomaisia hakukelpoisia hakijoita 41 ohjelmaan oli yhteensä 1998, joista 1498 sellaista joilta voidaan periä lukukausimaksu.

Kaavio 3. Lukukausimaksuja periviin koulutusohjelmiin valitut ulkomaiset opiskelijat vuonna 2012.

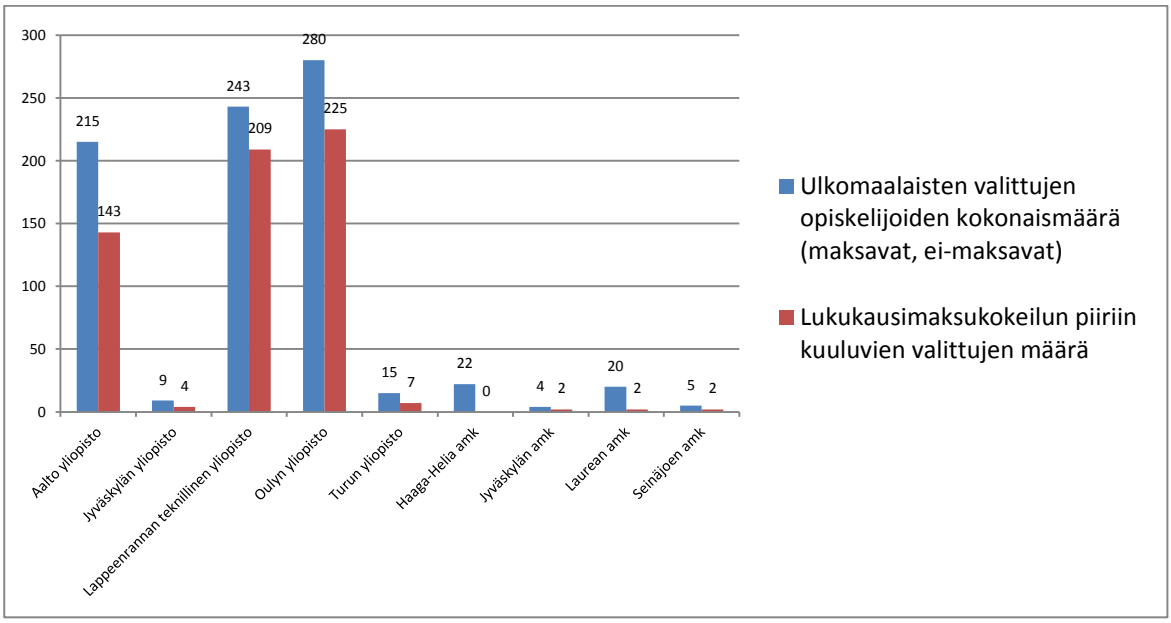

Lukukausimaksuja periviin koulutusohjelmiin valittiin ulkomaisia opiskelijoita yhteensä 813. Lukukausimaksullisuuden piiriin kuuluvia heistä oli 594, joista 215 aloitti opintonsa.

Lukukausimaksujen suuruus ja periminen

Lukukausimaksujen suuruudesta on päätetty korkeakouluissa samalla, kun on tehty päätös kokeiluun osallistumisesta. Maksut ovat säilyneet samansuuruisina kokeilun aikana. Päätöksenteko maksujen suuruuksista on yleisesti ottaen tapahtunut eri tavoin eri korkeakouluissa. Osassa korkeakouluista päätöksen on tehnyt rehtori, osassa hallitus ja osassa päätöksenteko on delegoitu tiedekunta- tai ohjelmatasolle. Viime mainitut ovat usein myös osallistuneet päätösten valmisteluun. Päätöksenteon prosesseista ei kuitenkaan saada systemaattista kuvaa tämän aineiston avulla.

Lukukausimaksujen suuruus vaihtelee koulutusohjelmittain. Yliopistoissa maksut vaihtelevat 5 000€ – 12 000€ välillä per lukuvuosi, ammattikorkeakouluissa puolestaan 6 000€ – 8 000€ välillä. Vaihteluvälien erosta huolimatta yleisin maksu on 8 000 €, eikä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen ohjelmien maksujen suuruuksissa ole merkittävää eroa. Se, että yleisin maksu on 8 000 €, selittyy pitkälti sillä, että eräät korkeakoulut ovat päättäneet kaikista ohjelmista perittävän samansuuruisen maksun, joka on juuri 8 000€.

Maksujen suuruudelle ovat melko yhtenevät ja jakautuvat kahtia: perusteena on pääsääntöisesti joko koulutuksesta syntyvien kustannusten kattaminen tai markkinahinnoittelua. Lisäksi Erasmus Mundus -ohjelmien kohdalla maksun suuruus perustuu Euroopan komission määritykseen. Erityisesti ammattikorkeakouluissa korostuu kustannusten kattamisen periaate, yliopistoissa sitä ei juuri käytetä. Kustannusten kattamisen laskemiseen käytetään Opetus- ja kulttuuriministeriön tietokantoja (KOTA, yksikköhinnat). Markkinahinnoittelua käyttävät yhtä lailla yliopistot kuin ammattikorkeakoulutkin, ja markkinahinnoittelu perustuu erityisesti kotimaiseen, mutta osin myös kansainväliseen vertailuun.

Korkeakoulujen arviot mahdollisten maksavien opiskelijoiden määristä ovat olleet koko kokeilun ajan hyvin maltillisia. Korkeakoulut ovat odottaneet yleisesti 0–5 maksavaa opiskelijaa per ohjelma (vrt. aikaisemmat seurantaraportit). Toteutunut maksavien opiskelijoiden määrä on jäänyt näiden maltillistenkin arvioiden alarajoille. Seuraavissa kaavioissa on esitetty maksavien opiskelijoiden määrät ja apurahansaajat.

Kaavio 4. Lukukausimaksun maksavien ja apurahaa saavien opiskelijoiden määrä vuonna 2012.

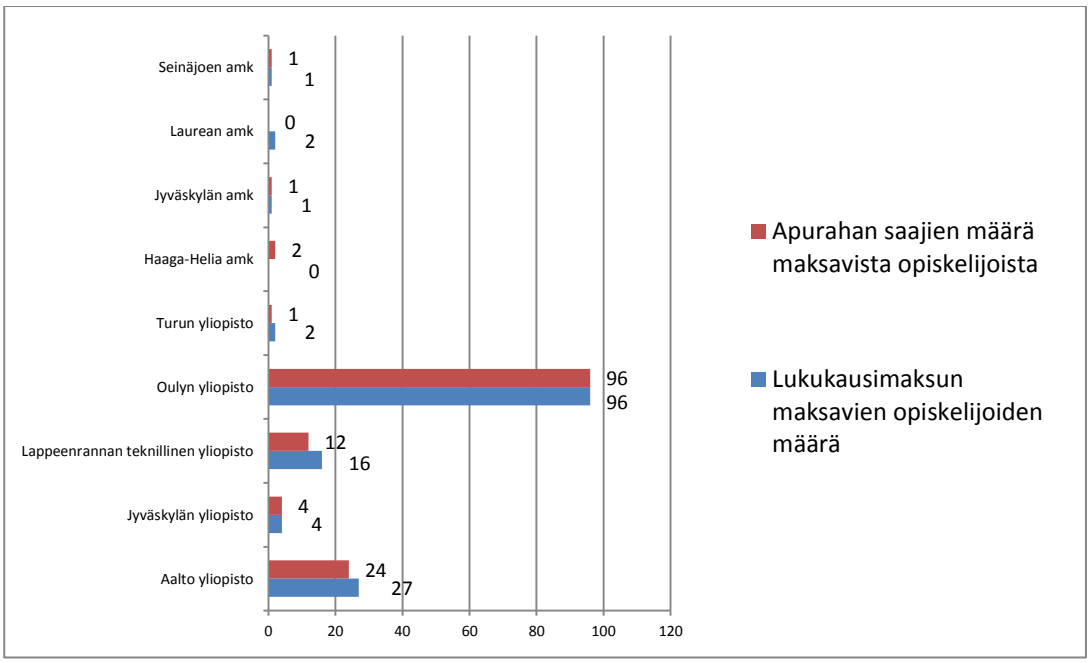

Oulun yliopistossa kaikki lukukausimaksun maksavat opiskelijat saavat täyden apurahan. Se, että suurin osa maksun maksavista opiskelijoista saa apurahan, on ominaista kaikille kokeilussa mukana oleville korkeakouluille. Vuonna 2011 täyden lukukausimaksun maksavia opiskelijoita oli 12 ja vuonna 2012 näitä opiskelijoita oli 11.

Kaavio 5. Lukukausimaksullisissa koulutusohjelmissa vuonna 2012 aloittaneet opiskelijat maittain (suurimmat).

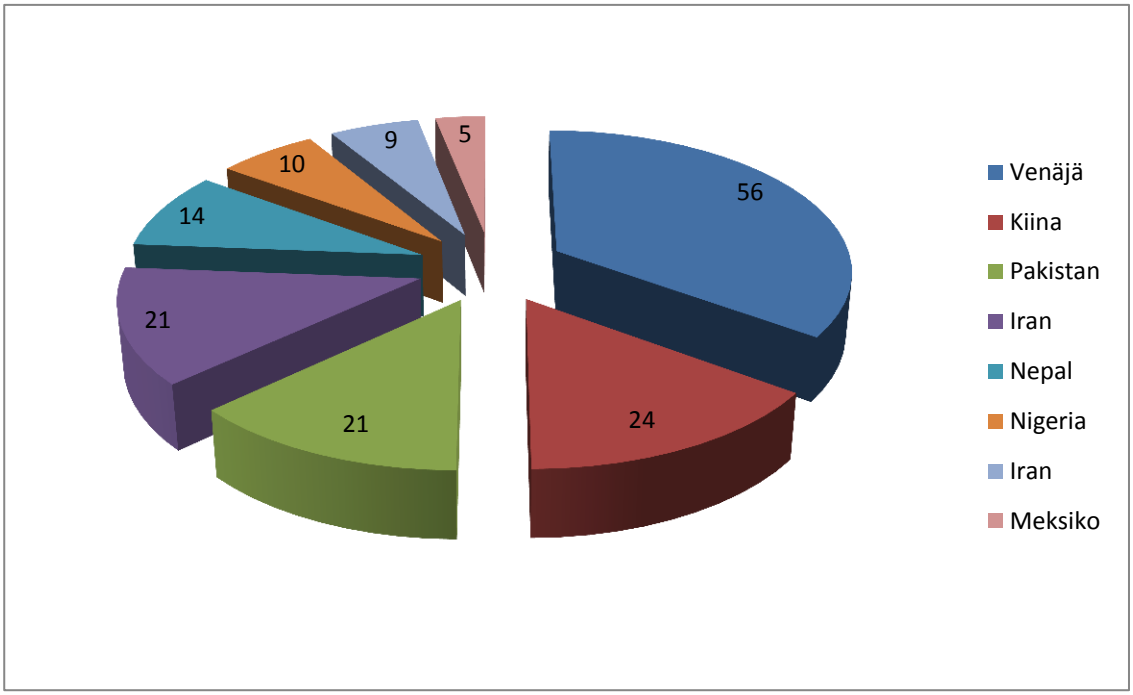

Lukukausimaksullisissa ohjelmissa vuonna 2012 aloittaneita EU- ja ETA -alueen ulkopuolelta saapuneita opiskelijoita oli 37 maasta, yhteensä 215. Viidessä yliopistossa aloitti 211 ja kolmessa ammattikorkeakoulussa 4 maksullisuuden piiriin kuuluvaa opiskelijaa lukukausimaksullisissa ohjelmissa. Suurin joukko opiskelijoista oli Venäjältä, joista 80 % aloitti opintonsa Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa ja 18 % Oulun yliopistossa. Pakistanilaisista opiskelijoita 76 % aloitti opintonsa Oulun yliopistossa. 63 % kiinalaisista opiskelijoista sijoittui Oulun yliopistoon.

Lukukausimaksullisissa koulutusohjelmissa aloittaneista ulkomaalaisista 215 opiskelijasta 45 % aloitti Oulun yliopistossa ja 38 % Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa.

Lukukausimaksut ja niiden käyttö

Korkeakoulujen odotukset lukukausimaksujen tuotoiksi ovat olleet aikaisempien seurantakyselyiden perusteella vähäiset, eikä tilanne ole muuttunut kokeilun kuluessa. Lukukausimaksuista kertyneet varat käytetään pääsääntöisesti koulutusohjelmien toteuttamiseen ja kokeilun ehtona olevien apurahajärjestelmien rahoittamiseen. Alla olevassa kaaviossa varojen kohdennusta on eritelty tarkemmin (sama korkeakoulu voi esiintyä useammassa palkissa), joskin muutokset aiempiin seurantakyselyihin nähden ovat marginaalisia.

Taulukko 3. Lukukausimaksutuottojen käyttökohteet.

Lukukausimaksutuottojen käyttökohde	Seuranta 2013	Muutos aiempaan
Koulutuksen toteuttaminen	5	+/- 0
Koulutuksen kehittäminen	7	-1
Apurahajärjestelmän rahoittaminen	5	-1
Tukipalveluiden toteuttaminen ja kehitys	1	-1
Henkilöstön osaamisen kehittäminen	0	-1
Markkinointi	1	+/- 0
Hallinto	2	+/- 0
Ei odoteta merkittäviä tuottoja	2	+/- 0
Ei vastausta	7	+2

Koulutuksen toteuttaminen ja kehittäminen ovat sinänsä looginen varojen käyttökohde, kun otetaan huomioon että maksun suuruus on määritelty usein kustannusten kattamisen kautta.

Pääsääntöisesti lukukausimaksuun kuuluvat samat palvelut kuin muillekin tutkinto-opiskelijoille. Lukukausimaksu siis kattaa koulutuksen, tukipalvelut (mm. kirjasto ja muu infrastruktuuri), ohjauksen ja neuvonnan. Aiempaa useampi korkeakoulu ilmoitti lukukausimaksuun kuuluvan lisäksi vakuutuksen. Vakuutuksen luonnetta ei vastauksissa ole pääsääntöisesti eritelty, joten on epäselvää viitataanko vastauksissa ulkomaisilta opiskelijoilta vaadittavaan, oleskeluluvan myöntämisen ehtona olevaan sairasvakuutukseen vai johonkin muuhun, esimerkiksi ammattikorkeakouluissa käytänteenä oleviin mm. työharjoitteluja tai opiskelua varten otettaviin työtapaturmavakuutuksiin. Erillinen sairaskuluvakuutus mainittiin muutaman korkeakoulun vastauksissa.

Yksi ammattikorkeakoulu sekä yksi yliopisto mainitsivat maksuun sisältyvän myös korkeakoulun järjestämän, ulkomaisille tutkinto-opiskelijoille suunnatun kesäkoulun. Aalto-yliopisto tarjoaa lisäksi 2011 valituille opiskelijoille lopputyövaiheessa kielenhuoltopalvelua. Tällä tavoin pyritään tukemaan opiskelijoita ja auttamaan heitä suorittamaan opintonsa määräajassa. Tämä kustannetaan kielikeskukselle korvamerkityistä varoista.

Opiskelijajärjestöjen jäsenmaksut eivät pääsääntöisesti sisälly lukukausimaksuihin. Kahdessa ammattikorkeakoulussa lukukausimaksu kattaa myös opiskelijakunnan jäsenyyden, samoin kuin yhdessä yliopistossa ylioppilaskunnan jäsenyyden.

Apurahajärjestelmät ja apurahat

Korkeakoulut voivat kokeilussa itse päättää apurahajärjestelmistään ja apurahojen myöntämisen periaatteista. Ammattikorkeakouluissa on yleisesti käytössä malli, jossa apuraha kattaa lukukausimaksun tai puolet siitä. Yhdessä tapauksessa on suunnitteilla kehittää

apurahajärjestelmää kattamaan myös asumiskustannukset Suomessa. Yliopistoissa myönnettävä apuraha voi enimmillään koostua lukukausimaksusta ja tämän lisäksi maksettavasta elinkustannusapurahasta. Muita, alempia apurahaluokkia sovelletaan yliopistoissa vaihtelevasti. Yksi yliopisto soveltaa Erasmus Mundus -järjestelmää.

Myönnettyjen apurahojen lukumäärät määräytyvät ennalta sovittuina prosenttiosuuksina kaikista hyväksytyistä opiskelijoista. Apurahojen lukumäärään vaikuttavat myös hyväksyttyjen opiskelijoiden määrä ja harkinta. Osassa ammattikorkeakouluja apuraha maksetaan kaikille hyväksytyille opiskelijoille. Kaikissa korkeakouluissa ei vielä ole tehty lopullisia päätöksiä apurahojen lukumäärästä.

Ammattikorkeakouluissa apurahajärjestelmä rahoitetaan lukukausimaksuista, erillisestä stipendirahastosta tai näiden yhdistelmällä. Yhdessä ammattikorkeakoulussa apurahat maksetaan korkeakoulun perusrahoituksesta. Yliopistoissa apurahat rahoitetaan pääosin lukukausimaksuista, yliopiston perusrahoituksesta tai näitä yhdistelemällä. Muita rahoitusmalleja ovat yritysyhteistyö, Fulbright -apurahat yhdysvaltalaisille opiskelijoille ja malli, jossa rahoituksesta vastaavat tiedekunnat. Yhdessä yliopistossa on suunnitteilla erillinen stipendirahasto.

Apurahan ensisijainen myöntöperuste on opintomenestys. Ensimmäisen lukuvuoden apurahaan vaikuttavat aikaisemmat opinnot ja koulutusalaan liittyvät ansiot. Toiselle opiskeluvuodelle myönnettävään apurahaan vaikuttaa opintomenestys ensimmäisenä lukuvuotena. Yksittäistapauksessa apurahan myöntöperusteena on opintomenestys ko. ammattikorkeakoulussa, jolloin apuraha voidaan myöntää aikaisintaan toisena opiskeluvuotena. Yhdessä ammattikorkeakoulussa apurahat on alkuvaiheessa tarkoitettu Suomen kehityspolitiikan ensisijaisista kohdemaista saapuville opiskelijoille. Yliopistoissa apurahapäätökset tehdään yleisesti opiskelijavalintojen yhteydessä.

Opiskelijan taloudellinen tilanne huomioidaan apurahapäätöksessä kahdessa yliopistossa ja yhdessä ammattikorkeakoulussa. Taloudelliselle tilanteelle annettu painoarvo tosin vaihtelee, toissijaisesta yhteen kolmesta arvioitavasta osa-alueesta. Yliopistoissa kriteereinä käytetään myös opiskelijan motivaatiota sekä sopivuutta yliopiston strategisiin tavoitteisiin. Yksi yliopisto perustaa myönnöt Erasmus Mundus -järjestelmään. Erillistä tarveharkintaista apurahaa, opintososiaalista etuutta kuten opiskelijalounas, myöntää yksi ammattikorkeakoulu.

Apurahajärjestelmät ja apurahat

Korkeakoulut voivat kokeilussa itse päättää apurahajärjestelmistään ja apurahojen myöntämisen periaatteista. Ammattikorkeakouluissa on yleisesti käytössä malli, jossa apuraha kattaa lukukausimaksun tai puolet siitä. Yhdessä tapauksessa on suunnitteilla kehittää apurahajärjestelmää kattamaan myös asumiskustannukset Suomessa. Yliopistoissa myönnettävä

apuraha voi enimmillään koostua lukukausimaksusta ja tämän lisäksi maksettavasta elinkustannusapurahasta. Muita, alempia apurahaluokkia sovelletaan yliopistoissa vaihtelevasti. Yksi yliopisto soveltaa Erasmus Mundus -järjestelmää.

Myönnettyjen apurahojen lukumäärät määräytyvät ennalta sovittuina prosenttiosuuksina kaikista hyväksytyistä opiskelijoista. Apurahojen lukumäärään vaikuttavat myös hyväksyttyjen opiskelijoiden määrä ja harkinta. Osassa ammattikorkeakouluja apuraha maksetaan kaikille hyväksytyille opiskelijoille. Kaikissa korkeakouluissa ei vielä ole tehty lopullisia päätöksiä myönnettävien apurahojen lukumäärästä.

Ammattikorkeakouluissa apurahajärjestelmä rahoitetaan lukukausimaksuista, erillisestä stipendirahastosta tai näiden yhdistelmällä. Yhdessä ammattikorkeakoulussa apurahat maksetaan korkeakoulun perusrahoituksesta. Yliopistoissa apurahat rahoitetaan pääosin lukukausimaksuista, yliopiston perusrahoituksesta tai näitä yhdistelemällä. Muita rahoitusmalleja ovat yritysyhteistyö, Fulbright -apurahat yhdysvaltalaisille opiskelijoille ja malli, jossa rahoituksesta vastaavat tiedekunnat. Yhdessä yliopistossa on suunnitteilla erillinen stipendirahasto.

Apurahan ensisijainen myöntöperuste on opintomenestys. Ensimmäisen lukuvuoden apurahaan vaikuttavat aikaisemmat opinnot ja koulutusalaan liittyvät ansiot. Toiselle opiskeluvuodelle myönnettävään apurahaan vaikuttaa opintomenestys ensimmäisenä lukuvuotena. Yksittäistapauksessa apurahan myöntöperusteena on opintomenestys ko. ammattikorkeakoulussa, jolloin apuraha voidaan myöntää aikaisintaan toisena opiskeluvuotena. Yhdessä ammattikorkeakoulussa apurahat on alkuvaiheessa tarkoitettu Suomen kehityspolitiikan ensisijaisista kohdemaista saapuville opiskelijoille. Yliopistoissa apurahapäätökset tehdään yleisesti opiskelijavalintojen yhteydessä.

Opiskelijan taloudellinen tilanne huomioidaan apurahapäätöksessä kahdessa yliopistossa ja yhdessä ammattikorkeakoulussa. Taloudelliselle tilanteelle annettu painoarvo tosin vaihtelee, toissijaisesta yhteen kolmesta arvioitavasta osa-alueesta. Yliopistoissa kriteereinä käytetään myös opiskelijan motivaatiota sekä sopivuutta yliopiston strategisiin tavoitteisiin. Yksi yliopisto perustaa myönnöt Erasmus Mundus -järjestelmään. Erillistä tarveharkintaista apurahaa, opintososiaalista etuutta kuten opiskelijalounas, myöntää yksi ammattikorkeakoulu.

Apurahajärjestelmissä ei ole tapahtunut muutoksia lukukausimaksukokeilun aikana.

Maksullisuuden piiriin kuuluvien määrittelyyn liittyviä ongelmia

Korkeakoulujen näkökulmasta ulkomaalaislain tulkinta ei ole yksiselitteistä. Tulkinta-apua on jouduttu pyytämään eri viranomaisilta. Lukukausimaksuja ei voida ammattikorkeakoulu- ja yliopistolain mukaan periä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta eikä siltä, joka

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Maksua ei myöskään voida periä siltä, jolla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

Opiskelijaa itseään koskevien seikkojen kuten kansalaisuuden ja oleskeluluvan tarkistaminen ei tuota ongelmia, mutta korkeakoulut ovat kokeneet erityisesti perhesuhteiden tarkistamisen ja tulkitsemisen ongelmalliseksi. Perhesuhteiden tarkistamiseksi opiskelijoilta pitäisi selvittää ja pyytää esimerkiksi avioliittotodistuksia, todistuksia parisuhteen rekisteröimisestä, huollettavista ja kopiota vuokrasopimuksesta, josta käy ilmi avoliiton kesto. Korkeakoulut eivät ole perinteisesti kyselleet opiskelijoiltaan tämän tyyppisiä asioita, eikä korkeakouluilla ole asiantuntemusta niiden selvittämiseen. Perhesuhteiden selvittäminen on aikaa vievää ja saattaa vaikuttaa koulutuksen aloittamiseen. Korkeakoulujen huolena on myös se, että nykyisellään opiskelijan on mahdollista kiertää maksut monimutkaisen järjestelmän vuoksi.

Opettajarekrytointi ja osaamisen kehittäminen

Kansainvälistymisellä ja englanninkielisellä opetuksella on ollut vaikutusta korkeakoulujen henkilökunnan rekrytointiin ja osaamisvaatimuksiin. Korkeakoulujen vastausten perusteella opettajien rekrytointikäytännöt ovat kuitenkin samanlaisia sekä opiskelijoille maksullisissa että maksuttomissa kansainvälisissä ohjelmissa. Korkeakoulut katsovat myös, että lukukausimaksukokeilu ei tuo opettajille erityisiä, muista kansainvälistä ohjelmista poikkeavia osaamisvaatimuksia. Tämä arvio ei ole muuttunut kokeilun aikana. Korkeakoulut ovat kuitenkin painottaneet opettajien kieli- ja kulttuuriosaamista. Huomiota on kiinnitetty myös erilaisiin opettamisen ja oppimisen kulttuureihin sekä opintojen läpäisyn parantamiseen ja opiskelijoiden tukemiseen.

Opettajien palkkaukseen korkeakoulut eivät ole saaneet lukukausimaksuista lisäresursseja. Aalto-yliopistossa korkeakoulun sisäistä kehittämisrahaa on kuitenkin käytetty vierailevien luennoitsijoiden palkkaukseen.

Maksullisissa ohjelmissa opettavien osaamista on kokeilun aikana kehitetty pääsääntöisesti samoin kuin muidenkin kansainvälisten ohjelmien opettajien. Aalto-yliopistossa lukukausimaksukokeiluun osallistuville ohjelmille on varattu erityistä kehittämisrahaa. Sen käyttöä on kokeilun aikana muutettu siten, että yhteisistä ohjelmista on siirrytty käytäntöön, jossa koulutusohjelmat ovat itse vastanneet opettajiensa osaamisen kehittämisestä. Yliopisto on lisäksi varannut kielikeskuksen käyttöön varoja kieli- ja kulttuurikoulutusta ja kielenhuoltoa varten. Kielikeskuksen kielipalveluille on kuitenkin ollut vähän kysyntää.

Opiskelijoiden integroituminen

Opiskelijoiden integroitumista korkeakouluyhteisöön ja suomalaiseen yhteiskuntaan tarkasteltiin kyselyssä nyt toista kertaa. Opiskelijoiden kokemuksia integraatiosta kartoitettiin myös nyt ensimmäistä kertaa toteutetussa opiskelijakyselyssä. Korkeakoulujen vastauksissa vastattiin aiempaa enemmän ja laveammin opiskelijoiden integraatiota edistävien toimenpiteitä kartoittaviin kysymyksiin. Aiheesta käytiin myös vilkasta keskustelua keväällä 2012 järjestetyssä, väliraportin tuloksia esitelleessä seminaarissa.

Vuonna 2008 valmistuneiden tutkimusten mukaan noin 60 - 70 % ulkomaisista opiskelijoista jäisi Suomeen opintojensa jälkeen, mikäli työllistyminen olisi mahdollista. Myös vuonna 2010 kerätyn International Student Barometerin tulokset puhuvat samaa kieltä: senkin mukaan Suomeen tulevat ulkomaiset opiskelijat toivovat löytävänsä Suomesta työtä valmistumisensa jälkeen. Suomalaisen korkeakoulun valinneista tutkinto-opiskelijoista 78 % piti tärkeänä mahdollisuutta kokopäiväiseen työskentelyyn opintojen jälkeen ja 74 % mahdollisuutta pysyvän oleskeluluvan hankkimiseen Suomesta.

Integraation tärkeyttä voidaan pohtia myös seurantaa varten suoritetun ja vertailuna käytetyn Aalto-yliopiston opiskelijatutkimuksen valossa. Kummassakin vain reilu 40 prosenttia opiskelijoista ilmoitti olevansa hyvin tai jokseenkin tyytyväisiä Suomeen integroitumisen edistämiseen. Samanlaisia viitteitä antoi myös International Student Barometer, jossa opiskelijat antoivat suomalaisille korkeakouluille keskimääräistä huonommat arviot kysyttäessä opintojen työllistävyydestä, mahdollisuuksista työkokemuksen hankkimiseen osana opintoja sekä opetushenkilökunnan antamasta uraneuvonnasta.

Korkeakouluille lähetetyssä kyselyssä tiedusteltiin erityisesti maksaville opiskelijoille suunnatuista tukitoimista. Suurin osa korkeakouluista kuitenkin vastasi, että ulkomaisille opiskelijoille suunnatut palvelut ovat avoimia kaikille, eivät vain maksullisissa ohjelmissa opiskeleville. Eräs ammattikorkeakoulu vastasi, ettei maksullisuudella ole ollut vaikutusta tehtyihin toimenpiteisiin vaan korkeakoulun suunnitelmiin panostaa jatkossa enemmän integroimistoimenpiteisiin ja opiskelijoiden työllistymisen tukemiseen vaikuttivat ennemminkin edellä mainitut International Student Barometrin tulokset. Poikkeuksiakin toki oli: esimerkiksi Aalto-yliopistossa on lukukausimaksukokeilussa oleville opiskelijoille kohdistettu osittain uusia palveluita, esimerkiksi vuonna 2011 aloittaneille opiskelijoille on tarjottu lopputyön viimeistelyyn kielenhuoltoapua. Samoin Tampereen ammattikorkeakoulu totesi, että maksaville opiskelijoille on osoitettu yksi tukihenkilö kansainvälisten palveluiden yksiköstä.

Tämän vuoden vastausten perusteella voidaan katsoa, että opiskelijan integroitumisen tukemista on korkeakoulujen vastauksissa ehkä avattu viimevuotista enemmän. Suuressa osassa korkeakouluja opintojen alussa järjestettävä orientaatio ja opiskelijajärjestöjen sekä opiskelijatutoreiden rooli nähdään tärkeänä integroitumista edistävänä tekijänä. Moni nosti myös

opintojen ohjauksen, henkilökunnan yhteydenpidon ja neuvonnan sekä opettajatutorin roolin tärkeäksi osaksi tukitoimia ja integroitumista korkeakoulukulttuuriin. Osa korkeakouluista totesi integraatiota tuettavan kattavin tuki-, koulutus- ja ohjauspalveluin, mutta niiden sisältöä ei sen tarkemmin avattu.

Pienessä osassa korkeakouluja integraation katsottiin lähtevän opiskelijasta itsestään (voi halutessaan osallistua erinäisiin aktiviteetteihin, kuten opiskelijajärjestöjen toimintaan) tai tapahtuvan ikään kuin luonnostaan (osallistuminen kursseille, tutustuminen opiskelutovereihin). Ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa ryhmäyttäminen ja integrointi lienee jossain määrin haastavampaa, sillä opiskelijat opiskelevat pääsääntöisesti osa-aikaisesti. Tällöin virtuaaliset ryhmäyttämiskeinot (mm. Facebook) on koettu korkeakoulussa hyväksi keinoksi. Tämä ei toki korvaa kasvotusten tapahtuvaa interaktioita, joskin ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavilla opiskelijoilla integroituminen on pienempi huolenaihe. Tutkinnon suorittaja on jo määritelmän mukaankin työelämässä ja siten ainakin osin paikkansa löytänyt. Toisaalta tämä ei tarkoita sitä, etteikö korkeakoulun tulisi miettiä myös näille opiskelijoille kohdistettavia tukitoimenpiteitä. Jotkin korkeakoulut mainitsivat, että jokaiselle on nimetty kv-tutor koko vuoden ajaksi. Tampereen ammattikorkeakoulussa on palkattu sosiaaliohjaaja, jonka tehtävänä on auttaa ja tukea ulkomaisia opiskelijoita.

Kyselyssä kartoitettiin myös korkeakoulujen toimia opiskelijoiden integroimiseksi yhteiskuntaan. Erityisesti kieliopinnot mainittiin korkeakoulujen vastauksissa, ja niiden tarjontaan oli kohdistettu lisäresursseja. Korkeakoulut vastasivat myös, että kotimaiset kielet on osassa ohjelmista otettu entistä painokkaammin osaksi opetusohjelmaa. Osa korkeakouluista tarjosi myös erilaisia kulttuurikurssikokonaisuuksia (esimerkiksi Working in Finland, Finnish Society and Culture). Useampia mainintoja saivat myös erilaiset ystäväperhemallit, epäviralliset kielenoppimistilanteet (Puhu minulle Suomea -kampanja, Each One Teach One, kielikahvilat) sekä työnhakuun ja urasuunnitteluun, työnhakuun ja rekrytointiin liittyvien palvelujen lisääminen. Muutama korkeakoulu oli hankerahoituksen turvin pyrkinyt edistämään ulkomaisten opiskelijoiden harjoittelu- ja työllistymismahdollisuuksia.

Ammattikorkeakoulupuolella yamk-tutkintoon ei sisälly kieliopintoja, mutta niitä on opiskelijan kuitenkin mahdollisuus halutessaan suorittaa, osassa korkeakouluja kertoman mukaan laajastikin. Myös yliopistoissa kieliopinnot jäävät pääsääntöisesti opiskelijan oman aktiivisuuden varaan, vaikka vastauksissa korostettiinkin opiskelumahdollisuuksista tiedottamisesta. Pääsääntöisesti opinnot eivät kuulu pakollisena koulutusohjelmiin.

Koulutuksen markkinointi

Korkeakoulut eivät yleisesti ole muuttaneet markkinointikäytänteitään, vaan maksullisia ohjelmia markkinoidaan osana korkeakoulun muita toimintoja: "käytännössä markkinointiin ei ole

panostettu juurikaan normaalin ohjelman markkinointia enemmän", kuten Tampereen ammattikorkeakoulu mainitsi. Toisaalta maksullisuuskokeilu koettiin rekrytointihaasteena: ilman kunnollista markkinointiotetta korkeakoulu ei helposti saa ohjelmiinsa maksavia opiskelijoita. Markkinointia koskevissa ajatuksissakin näyttää olevan jonkin verran eroja korkeakoulujen välillä. Se, milloin korkeakoulu on aloittanut tai aloittamassa maksujen perinnän, ei vaikuttanut markkinointia koskeviin näkemyksiin.

Erityisiä markkinointitoimenpiteitä ei nähdä välttämättä tarkoituksenmukaisina, koska maksullisuuden jatkosta ei ole tietoa. Markkinoinnin kannalta on ilmeisen haastavaa tarjota rinnakkain lukukausimaksullista ja maksutonta opetusta. Markkinointiviestinnän resursseja voi myös mennä siihen, että joutuu oikomaan maailmalla yleistynyttä käsitystä korkeakoulutuksen yleisemmästä maksullisuudesta Suomessa, kuten Helsingin yliopisto totesi.

Moni kokeiluun osallistuvista korkeakouluista on kuitenkin kiinnittänyt aikaisempaa enemmän huomiota kansainvälisen opiskelijamarkkinoinnin kehittämiseen osana koulutuksen kansainvälistämispyrkimyksiään. Lappeenrannan teknillinen yliopisto ilmoitti ohjanneensa vuosien 2011 ja 2012 opiskelijahakuun huomattavasti aiempia vuosia enemmän resursseja: lisäys on ollut osa yliopiston kansainvälisen aseman vahvistamista eikä maksukokeilulla ole ollut tähän suurta vaikutusta. Jyväskylän ammattikorkeakoulu kertoi kansainvälisen markkinoinnin tehostamisesta sekä Bachelor- että Master-tason englanninkielisissä koulutusohjelmissa.

Koulutusohjelmien kansainvälistämiseen ja markkinointiin liittyvissä toimissa voi lukukausimaksukokeilu näyttäytyä yhtenä painetta luovana taustatekijänä. Kehittämiskohteina mainitaan useamman korkeakoulun vastauksissa mm. verkkosivut, kansainväliset portaalit, markkinointiviestien uudelleen suunnittelu apurahajärjestelmän näkökulmasta sekä entistä tarkempi harkinta kohdealueiden ja -maiden osalta.

Lukukausimaksukokeiluun aktiivisesti osallistuva Aalto-yliopisto raportoi kokeilun lisänneen tarvetta kansainvälisen opiskelijamarkkinoinnin kehittämiseen, erityisesti verkkosivujen houkuttavuuteen ja informatiivisuuteen. Aalto-yliopisto raportoi osan ohjelmistaan käyttäneen merkittävän osan yliopiston ohjelmille myöntämää kehittämisrahaa juuri markkinointiin. Yliopistotasolla maksukokeilu ei kuitenkaan ole vaikuttanut opiskelijamarkkinointiin. Aalto-yliopisto ilmoittaakin markkinoinnin olevan yksi tärkeimmistä kehittämiskohteistansa.

Korkeakoulut kohdentavat maksullisten ohjelmien markkinointia pääsääntöisesti samoin kuin muidenkin vieraskielisten ohjelmien. Joissakin korkeakouluissa on jo ennestään pohjaa kohdennetulle markkinoinnille, mutta toimenpiteiden kohdentamisen kannalta tuntuu olevan tarvetta lisätiedolle maista, joissa on maksukykyä ja -halua. Markkinoinnin lisäämistä myös Eurooppaan pidettiin muutamassa yliopistossa tärkeänä. Seinäjoen ammattikorkeakoulu mainitsi kohdemaina Suomen kehityspoliittiset prioriteettimaat niiden maiden ohella, joista löytyy

maksukykyisiä opiskelijoita. Joissakin tapauksissa markkinointia on kohdennettu sellaiseen suuntaan, josta on saatu hyviä hakijoita (esimerkiksi Venäjä).

Osa korkeakouluista näkee markkinoinnin yhtenä tärkeistä kehittämiskohteista. Maksuja jo ennen lukuvuotta 2012/2013 perineistä korkeakouluista tulee myös itsekriittistä pohdintaa: markkinoinnin tehostamista täytyy miettiä, koska hakijoita saatiin vain vähän. Oma markkinointi- ja myyntiosaaminen saatetaan jopa kyseenalaistaa.

Laadunvarmistus

Laadunvarmistuksen merkityksestä ja menettelyistä lukukausimaksukokeilussa kysyttiin korkeakouluilta ensimmäisen kerran työryhmän toiseen väliraporttiin liittyneessä kyselyssä. Tällöin harva korkeakoulu raportoi mistään erityistoimista. Kolmannen väliraportin pohjana ollut kysely toi laadunvarmistuksesta karkeasti ottaen kolmenlaisia tuloksia. Suuri osa korkeakouluista ei nähnyt tarvetta kuvata lainkaan maksukokeilun piirissä olevien ohjelmien laadunvarmistuksen menettelyjä. Toisen ryhmän muodostivat korkeakoulut, jotka kyllä tunnistivat laadunvarmistuksen olevan osa korkeakoulun kaikkia toimintoja kattavaa laatutyötä, mutta eivät raportoineet mistään kokeilun piirissä oleviin ohjelmiin kohdistuneista erityismenettelyistä. Lukukausimaksukokeilu nähtiin siis osana korkeakoulun normaalia toimintaa, ja näin ajatellen laatunäkökulma olisi löydettävissä myös lukukausimaksukokeilusta. Kolmas ryhmä korkeakouluja tunnisti laadunvarmistuksen merkityksen kokeilussa, ja kolme korkeakoulua esitti myös joitakin konkreettisia näkemyksiä siitä, miten laadunvarmistuksen merkitystä ja roolia voisi kokeilun näkökulmasta vahvistaa.

Vastauksista mainittiin muun muassa, että lukukausimaksukokeilun myötä on kyetty luomaan uusia toimintaprosesseja, joiden laatua ja toteutumista myös seurataan. Yksi korkeakouluista mainitsi aikaisemmassa kyselyssä tunnistavansa tarpeen viedä eteenpäin laadunvarmistuksen toimintoja ja nyt viimeisessä kyselyssä myös osoitti, että eri palautteiden vaikutuksesta oli luotu erityisesti ulkomaisille opiskelijoille kohdennetut palautehaastattelut ja näin tuettu opiskelijoiden työllistymistä, urasuunnitelmien laatimista ja työelämäkontaktien luomista. Yhdessä korkeakoulussa mainittiin erikseen EPAS-kriteerit, joita ylläpidetään ja levitetään eri tasoilla korkeakouluissa – erimerkkinä olivat mm. koulutusohjelmajohtaminen ja kansainvälinen/ulkomainen henkilöstö.

Lukukausimaksukokeiluun osallistuvien opiskelijoiden kokemuksia ja näkemyksiä

Ulkomaisille tutkinto-opiskelijoille suunnattu kyselytutkimus toteutettiin lukukausimaksukokeilun seuranta- ja arviointityöryhmän toimeksiantona joulukuussa 2012. Kyselyn toteutti Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan (AYY) syksyllä 2011 teettämän kyselyn tekijä, Eija-Leena Koponen.

Kysely laadittiin AYY:n teettämän kyselyn pohjalta vastaamaan lukukausimaksukokeilun seurannan tarpeita. Vastauksia kertyi 17.12.2012 mennessä yhteensä 61 kappaletta. Eniten vastauksia tuli Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta (27 kpl) ja Oulun yliopistosta (17 kpl). Vastaajajoukko ei siis ole edustava otos perusjoukosta, joten tuloksia tulee lukea suuntaa antavina.

Suurin osa vastaajista oli 24 – 26 -vuotiaita. Vastaajista 63 % oli miehiä. Eniten vastaajia oli Pakistanista (9), Venäjältä (9) sekä Nepalista (7). Opintonsa vuonna 2012 aloittaneita oli 47 kpl (80 %) ja vuonna 2011 aloittaneita 8 kpl (13 %). Vastaajien joukossa oli täysin uusia tulokkaita. Vastaajista neljä (7 %) ilmoitti maksavansa kokonaan lukukausimaksut ilman stipendejä ja kahdeksan ilmoitti, että korkeakoulu kattaa stipendillä osan lukukausimaksuista. Korkeakoululta saatu stipendi kattoi maksut kokonaan 27 opiskelijalla, ja kahdeksan opiskelijaa sai myös stipendin kattamaan elinkustannuksia. Kaksi ei tiennyt mihin näistä ryhmistä kuului ja kaksi ei vastannut kysymykseen.

Opiskelijoille esitettiin väittämiä tekijöistä, jotka olivat vaikuttaneet heidän päätökseensä tulla Suomeen ja hakeutua nykyiseen korkeakouluunsa. Vastaajat arvioivat väittämiä viisiportaisella asteikolla (*Not at all important – Very important*). Tärkein tekijä oli mahdollisuus opiskella englanniksi ja toiseksi tärkein tutkinnon merkitys uralle. Lappeenrannan teknillisen yliopiston opiskelijoiden mielestä tärkeimmät tekijät olivat englanninkielinen opetus sekä apurahamahdollisuus. Oulun yliopiston opiskelijoiden mielestä tärkeintä oli maisteriohjelman hyvä maine. Vähiten tärkeiksi arvioitiin vaihtoehdoista opintojen ulkopuolinen toiminta koulussa sekä ystävän suositus. Toisaalta näitäkin tekijöitä piti tärkeänä tai erittäin tärkeänä noin 50 % vastaajista.

Tärkeimpiä syitä tulla Suomeen olivat koulutuksen kustannukset (erittäin tärkeää 77 %) ja suomalaisen koulutuksen maine (erittäin tärkeää 58 %). Vähiten tärkeitä syitä olivat suomen tai ruotsin kielen oppiminen (tärkeää ja erittäin tärkeää 32 %) sekä perhesiteet (38 %). Vastaajista 27 oli saanut opiskelupaikan myös muusta korkeakoulusta - useimmiten toisesta suomalaisesta korkeakoulusta. Muutama oli saanut opiskelupaikan useasta eri korkeakoulusta.

Opiskelijoilta kysyttiin myös heidän suunnitelmistaan opintojen jälkeen. Monella opiskelijalla oli aikeita jäädä Suomeen joko töihin tai jatkamaan opintoja. 57 % vastanneista jää tämän hetkisten suunnitelmiensa mukaan Suomeen töihin pysyvästi erittäin todennäköisesti tai todennäköisesti. 36 % aikoo jäädä Suomeen töihin ainakin vähäksi aikaa erittäin todennäköisesti.

Opiskelijoiden sosioekonomista asemaa mitattiin opiskelijoiden omalla arviolla ja vanhempien koulutustaustalla. Opiskelijoiden oma arvio sosiaalisesta luokastaan mitattiin seitsenportaisella asteikolla, ja jakauma näyttää hyvin samantapaiselta kuin AYY:lle tehdyssä selvityksessä: opiskelijat luokittelevat itsensä useimmiten keski- tai yläluokkaan kuuluviksi. Vanhempien koulutustausta oli kuitenkin korkeampi Aalto-yliopiston opiskelijoille tehdyssä tutkimuksessa (n. 60 % korkeasti koulutettuja) kuin tässä tutkimuksessa (43 %). Lisäksi opiskelijoille esitettiin väittämä, jonka mukaan maisterintutkinto olisi iso investointi opiskelijalle tai hänen perheellensä taloudellisesti. 41 % vastaajista oli samaa mieltä väittämän kanssa.

Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan kuukausittaisia menojaan euroissa. Suurin osa opiskelijoista käyttää kuukaudessa 400 - 600 euroa, mikä on hieman vähemmän kuin AYY:n teettämässä tutkimuksessa. Erot selittyvät todennäköisesti pääkaupunkiseudun korkeimmilla asumiskustannuksilla, sillä tässä tutkimuksessa vastaajat tulivat lähinnä Oulun ja Lappeenrannan seudulta. Opiskelijoilta kysyttiin myös heidän tulonlähteistään tai siitä, kuinka he kattavat mainitsemansa kulut. Kysymyksessä sai valita pääasiallisen ja toissijaisen lähteen. Suurin osa kattaa kulunsa vanhempien tai perheen tuella. Toiseksi eniten käytetään omia ansioita aiemmista töistä.

Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan eri tekijöiden vaikutusta lukukausimaksun suuruuteen niin, että jos he saisivat päättää summan, mitkä olisivat korottavia ja mitkä laskevia tekijöitä. Suomen- tai ruotsinkielinen ympäristö sekä elinkustannukset selkeästi pudottivat opiskelijoiden arviota. Korottavia tekijöitä olivat opetuksen laatu ja uramahdollisuudet.

Kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat hyvin tyytyväisiä korkeakoulun tarjoamiin palveluihin (51 %) ja vähiten tyytyväisiä suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumiseen. Toisaalta suurin osa vastaajista on aloittanut opintonsa vasta syksyllä 2012, joten integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan on vasta aluillaan.

Työryhmä halusi selvittää myös laadunvarmistuksen näkökulmaa: kuinka aktiivisesti opiskelijat olivat antaneet palautetta tai oliko heillä ollut siihen edes tilaisuutta. Noin 44 % vastaajista oli antanut palautetta suoraan korkeakoululle, 17 % ylioppilaskunnalle ja 57 % suoraan professorille tai muulle henkilökunnalle. Yliopistolle ja ylioppilaskunnalle annetulla palautteella ei ollut opiskelijoiden mielestä kovinkaan paljon merkitystä, mutta suoraan henkilökunnalle annettu palaute koettiin hyödylliseksi.

Kyselyn lopussa opiskelijat saivat kertoa enemmän mielipiteistään ja ajatuksistaan. Näissä avoimissa vastauksissa korostuivat Suomen korkeat elinkustannukset ja huoli siitä, miten opiskelija taloudellisesti pärjää. Osa-aikatöitä oli vastausten perusteella hankala saada ja ajatukset mahdollisuudesta päästä koulutusta vastaava työhön opintojen jälkeen olivat pessimistiset. Avoimissa vastauksissa esitettiin mm. pakollista vuoden kestävää suomen kielen kurssia ulkomaisille tutkinto-opiskelijoille paremman integroitumisen saavuttamiseksi.

Kaavio 6. How important were the following factors in your decision to study at your current university or university of applied sciences? N= 59

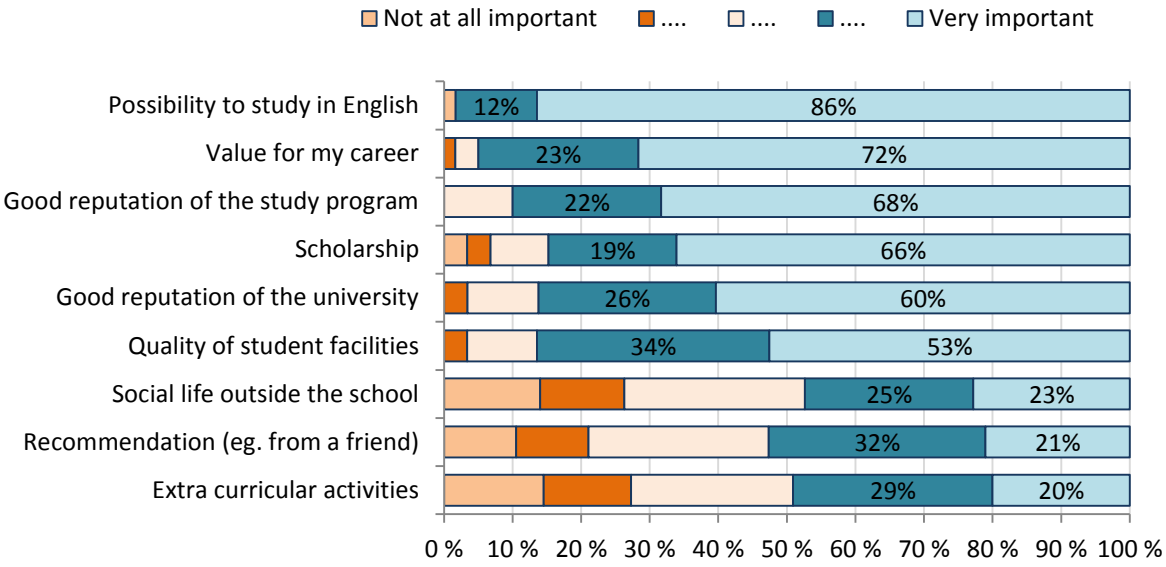

Kaavio 7. What are your plans after your studies? N= 59

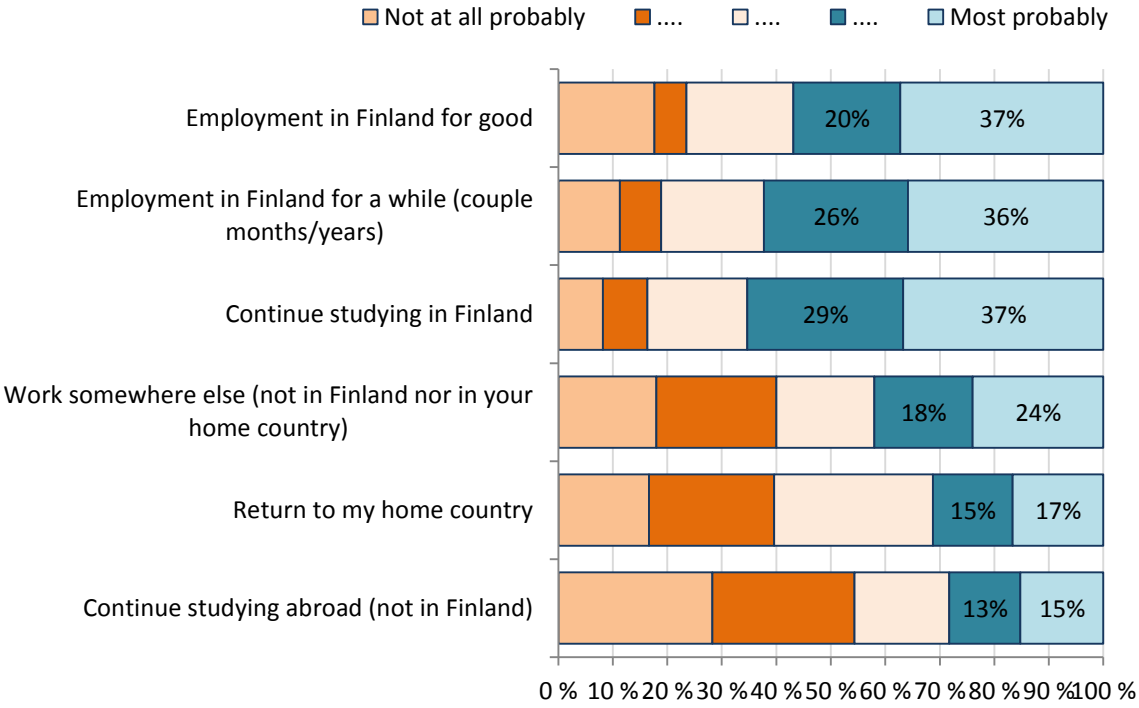

Lukukausimaksukokeilun vaikutukset

Lukukausimaksukokeiluun osallistuminen on ollut koko kokeilun ajan määrällisesti vähäistä. Useat korkeakoulut eivät ole halunneet kokeilla määräaikaisesti lukukausimaksujen keräämistä, mutta jotkut kertovat vastauksissaan, että valmius aloittaa on, jos kokeilu muuttuu pysyväksi käytännöksi. Ammattikorkeakoulut korostavat, että niiden kannalta olennaista olisi mahdollisuus periä maksuja ensimmäisen syklin tutkinnoista. Korkeakoulut liittävät vastauksissaan maksullisuuden myös laajemmin korkeakoulutuksen kansainvälistymiseen, erityisesti koulutusvientiin, jonka kehittämistä kokeilumuotoisuuden katsotaan hankaloittaneen. ”Tilanne näyttäytyy kansallisesti sekavana”, kuten eräässä vastauksessa todetaan.

Maksuja on vuonna 2012 peritty ainoastaan 41 koulutusohjelmassa, ja useimmissa ohjelmissa on vain yksittäisiä maksavia opiskelijoita. Aineiston pienuuden vuoksi kokeilun perusteella on siten vaikea tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä maksullisuuden vaikutuksista suomalaisen korkeakoulutuksen vetovoimaan ja hakijavirtoihin tai korkeakoulutuksen kansainvälistymiseen. Itse kokeilu ei täten näytä täyttävän siihen kohdistettuja odotuksia. Lukukausimaksukokeilulla on kuitenkin tiivis yhteys korkeakoulutuksen yleiseen kansainvälistymiseen, ja sillä tavalla sen edellyttämän erityisen kehittämistyön voi sanoa edistäneen korkeakoulujen kansainvälistymistä. Lisävalaistusta kansainvälisiin ohjelmiin liittyviin kysymyksiin saadaan myös korkeakoulujen kaikkien kansainvälisten ohjelmien teema-arvioinnista, joka valmistuu maaliskuussa 2013.

Kokeiluun mukaan lähteneet korkeakoulut näkevät kokeilun keinona kehittää kansainvälisen koulutuksen laatua ja vahvistaa osaamistaan koulutusliiketoiminnassa. Kansainvälisen kehityksen pohjalta monet korkeakoulut olettavat, että maksut tulevat jatkossa yleisesti käyttöön Euroopan unionin ulkopuolisille opiskelijoille. Kokeiluun osallistuminen nähdään siksi oppimisprosessina, jonka aikana opitaan tunnistamaan, mitkä sisäiset ja ulkoiset tekijät vaikuttavat lukukausimaksullisten ohjelmien suunnitteluun, hallinnointiin, markkinointiin, läpäisyyn ja kansainvälisiin yhteistyömuotoihin. Kokeilun koetaan parantaneen ja täsmentäneen korkeakoulujen sisäisiä prosesseja.

Koulutuksen laatuun kohdistuvien odotusten uskotaan kasvavan tulevaisuudessa ja kansainvälistymisen auttavan kehittämään laatua. Kokeilu tarjoaa mahdollisuuksia myös oman korkeakoulun kansainvälisen markkina-aseman määrittelemiseen. Osallistumisen koetaan jo nyt aktivoineen markkinointia, pakottaneen pohtimaan tutkinnon arvoa ja kilpailukykyä suhteessa muihin ohjelmiin ja lisänneen hallinnollisia valmiuksia. Erään korkeakoulun mukaan se on myös lisännyt alueellisten sidosryhmien kiinnostusta koulutusohjelmia kohtaan. Kokeiluun osallistuminen on luonut uusia haasteita myös viestinnälle, niin hakijaviestinnälle kuin organisaation sisäiselle viestinnälle. Samoin se edellyttää opiskelun ohjauksen ja tukipalvelujen kehittämistä edelleen.

Korkeakoulujen kokemusten mukaan koulutuksen maksullisuudesta ja kansainvälisistä opiskelijoista aiheutuu hallinnollisia tehtäviä korkeakouluille. Muutamastakin valitusta opiskelijasta on saattanut kertyä lisätyötä esimerkiksi viisumijärjestelyjen ja maksujen perimisen ongelmien takia. Erityisen haastavaksi on koettu maksuvelvollisuuden määritteleminen, koska määrittelyyn vaikuttavat myös perhesuhteet, joiden selvittämistä ei koeta korkeakoulun tehtäväksi. Yksi korkeakoulu totesikin kokeiluun osallistumisella olleen ”ainakin työllistävä vaikutus”. Oman lisänsä tuo se, että joissakin korkeakouluissa on sisäisiä ristiriitoja sen suhteen, pitäisikö ohjelmissa periä maksuja vai ei.

Korkeakoulujen mielestä kokeilulla ei toistaiseksi ole ollut taloudellista merkitystä: ”Kahden maksavan opiskelijan lukukausimaksuilla ei ole kokonaisvaikutuksia korkeakoulun toimintaan*”.* Valtaosa lukukausimaksua maksavista EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevista opiskelijoista saa apurahaa, joka kattaa lukukausimaksun joko osittain tai kokonaan. Osa apurahoista kattaa myös elinkustannuksia. Arvioinnin perusteella voidaan todeta, että apurahajärjestelmät ovat pienten opiskelijamäärien takia jääneet lähinnä lukukausimaksujen alennusjärjestelmiksi. Mikäli lukukausimaksujärjestelmä vakinaistetaan, tulisi harkita myös valtakunnallisia tai korkeakoulujen ulkopuolisia apurahaohjelmia. Todennäköistä on, että useimmat opiskelijat eivät olisi tulleet Suomeen opiskelemaan ilman apurahajärjestelmiä.

Hakijamäärien pienentyessä nähdään ns. turhien hakemusten vähentyneen. Kaikissa korkeakouluissa hakijamäärät eivät ole laskeneet. Sen sijaan opintonsa aloittavien määrässä on havaittavissa laskua. Opiskelijat voivat kokea eriarvoisuutta siitä, että samoissa ohjelmissa opiskelee sekä maksavia opiskelijoita että sellaisia, joka eivät maksa, sekä siitä, että apurahasopimus velvoittaa apurahansaajat valmistumaan kahdessa vuodessa, jonka jälkeen opintojen pitkittyessä he joutuvat maksamaan täyden lukukausimaksun. Kahdessa korkeakoulussa on toisaalta myös havaittu, että maksullisissa ohjelmissa opiskelevat etenevät opinnoissaan ihanneaikataulussa ja oppimistulokset ovat hyviä. Opiskelijat pelkäävät maksullisuuden johtavan ajattelemaan opiskelijoita asiakkaina, ei akateemisen yhteisön tasavertaisina jäseninä.

Kaiken kaikkiaan maksullisuuden vaikutukset nähdään vielä melko pieninä tai jopa minimaalisina. Jos maksujen periminen jatkuu, uskotaan markkinointia pystyttävän kehittämään ja maksujen tuovan korkeakouluihin entistä korkeatasoisempia hakijoita. Toisaalta asenteet vaihtelevat, ja moni pelkää hakijamäärien laskevan jyrkästi. Kuten eräässä vastauksessa muotoillaan, ”lukukausimaksut nähdään uhkana ja mahdollisuutena”. Myös apurahajärjestelmien kehittämisessä on korkeakouluilla edelleen selvästi tehtävää.

Korkeakoulujen kannalta kaikkein tärkein kysymys on **päätös siitä, mitä tapahtuu kokeilun jälkeen**: jääkö mahdollisuus lukukausimaksujen keräämiseen pelkäksi kokeiluksi vai muuttuuko se pysyväksi. Ratkaisu toivotaan tehtävän mahdollisimman pian, viimeistään alkuvuodesta 2013, sillä koulutuksen suunnittelu ja markkinointi edellyttää ainakin puolentoista vuoden valmisteluaikaa.

Lukukausimaksukokeilun seuranta- ja arviointityöryhmän suosituksia korkeakouluille

1. Korkeakoulun tulisi pystyä perustelemaan lukukausimaksun suuruus oman toimintansa näkökulmasta. Perusteita voivat olla esim. koulutuksen järjestämisen todelliset kustannukset, toiminta kansainvälisillä markkinoilla ja kansainvälinen vertailu sekä tuottotavoite.

2. Opiskelijan maahantulon helpottamiseksi ja korkeakoulujen kilpailukyvyn edistämiseksi suositellaan, että korkeakoulun perimään lukukausimaksuun sisällytettäisiin opiskelijan oleskeluluvan ehtona oleva sairauskuluvakuutus.

3. Lukukausimaksukokeiluun osallistumisen edellytyksenä on apurahajärjestelmä. Kunnossa oleva apurahajärjestelmä on myös kunkin korkeakoulun kilpailuvaltti ja hakijoiden oikeusturvan mukaista. Apurahan myöntämisen kriteerien, hakuajan- ja tavan ja myöntötavan tulee olla selvillä viimeistään opintojen hakuajan alkaessa sekä selkeästi ja helposti opiskelijan löydettävissä (esim. verkkosivuilla).

4. Kaikkien lukukausimaksukokeiluun liittyvien tietojen tulee olla selkeästi näkyvillä kokeiluun osallistuvien korkeakoulujen verkkosivuilla.

5. Ulkomaisten opiskelijoiden integroitumisen edistämiseksi
    a. myös suomalaisia opiskelijoita tulee nykyistä enemmän kannustaa ja ohjata hakeutumaan englanninkielisiin ohjelmiin
    b. korkeakoulujen tulee huolehtia vieraskielisten koulutusohjelmien integroitumisesta muuhun opetustarjontaan
    c. korkeakoulujen tulee huolehtia suomen/ruotsin kielen opetuksen riittävästä tarjonnasta ja siitä, että kieliopintoja voidaan sisällyttää tutkintoihin
    d. opetuksen kehittämisessä korkeakoulujen tulee hyödyntää myös ulkoisia sidosryhmiään, erityisesti työnantajia
    e. korkeakoulujen tulee kehittää ulkomaisille opiskelijoille tarjottavia ura- ja rekrytointipalveluja ja yrittää vaikuttaa ulkomaisten opiskelijoiden työharjoittelumahdollisuuksien paranemiseen
    f. opiskelijoille annettavassa informaatiossa tulee antaa realistinen kuva työmahdollisuuksien haasteellisuudesta
    g. vastuuta ulkomaisten opiskelijoiden integroitumisesta ei liiaksi ylioppilas- ja opiskelijakunnille, vaan korkeakoulun on kannettava vastuuta koko opintojen ajan.

Lähdeaineistoa

National Student Fee and Support Systems 2011/12
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/fees_and_support.pdf

Rapport 2012:26 R, Andra året med studieavgifter – lärosätenas erfarenheter
http://www.hsv.se/download/18.782a298813a88dd0dad800016671/1226R-studieavgifter-larosatenas-erfarenheter.pdf

Norjan valtiovarainministeriön selvitys lukukausimaksuista
http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2013/Budsjettsporsmal/Bevilgningssporsmal/Kristelig-Folkeparti073/?query=utenlandske+studenter&all=true&parti=

International Student Barometer 2010
http://www.studyinfinland.fi/destination_finland/news/101/1/finland_does_well_in_international_student_barometer

Cimo.fi - Faktaa Express 1/ 2012:
http://archive-fi.com/fi/c/cimo.fi/2012-07-09_98251_71/Cimo_fi_Faktaa_Express_1_2012_Miten_suomalainen_korkeakoulutus_tukee_Suomeen_integroitumista/

Liitteet

Korkeakoulujen kysely
Opiskelijakysely
Lukukausimaksukokeilussa mukana olevat korkeakoulut ja koulutusohjelmat

Liite 1. Lukukausimaksukokeiluun osallistuvien korkeakoulujen kysely

Lukukausimaksukokeilun seuranta ja arviointi, 3. kysely

Lukukausimaksukokeilun toteutumista seurataan ja arvioidaan 1.1.2010 – 31.12.2014 välisenä aikana opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisesti vuosittain.

Pyydämme teitä vastaamaan tähän kyselyyn korkeakoulunne osalta soveltuvin osin.
Vastauksissa toivotaan huomioitavan monipuolisesti korkeakoulunne eri toimijoiden kokemukset.

Pyydämme toimittamaan vastaukset 30.11.2012 mennessä.

Kiitokset vastauksistanne!

Kyselyyn vastaajan tiedot

- Vastaajan nimi
- Vastaajan tehtävä
- Korkeakoulu
- Sähköpostiosoite
- Korkeakoulusi vastuuhenkilö(t) lukukausimaksukokeiluun liittyvissä asioissa

1. Lukukausimaksuja perivät koulutusohjelmat, koulutusohjelman nimi, mainitse jos ohjelma on Erasmus Mundus, erilliseen taulukkoon
    - hakukelpoisten hakijoiden kokonaismäärä
    - ulkomaalaisten, hakukelpoisten hakijoiden kokonaismäärä
    - lukukausimaksukokeilun piiriin kuuluvien hakukelpoisten hakijoiden määrä
    - kaikkien ulkomaalaisten valittujen kokonaismäärä, josta
    - lukukausimaksukokeilun piiriin kuuluvien valittujen määrä,
    - paikan vastaanottaneiden ulkomaalaisten määrä, josta
    - lukukausimaksukokeilun piiriin kuuluvien paikan vastaanottaneiden määrä,
    - ulkomaalaisten aloittaneiden määrä, josta
    - lukukausimaksukokeilun piiriin kuuluvien aloittaneiden määrä, maittain
    - keskeyttäneet, vain määrä
    - valmistuneet, vain määrä
    - lukukausimaksun suuruus

2. Jos olette poistaneet/ lisänneet lukukausimaksukokeilusta (Yo-asetus/amk-kirje) koulutusohjelman tai -ohjelmia, ilmoita koulutusohjelman nimi ja perustelut, miksi poistettu/lisätty.

3. Arvioi, miten valintamenettelyt ovat muuttuneet niissä ohjelmissa, joissa on alettu periä maksuja.
   Muutos ja perustelut:

Lukuvuosimaksut

4. Perustelut lukuvuosimaksun suuruudelle ja mahdollisille muutoksille
   Muutos ja perustelut:

5. Mitä lukuvuosimaksuun sisältyy (esim. koulutus, vakuutus, tukipalvelut)
   Muutos ja perustelut:

6. Miten lukuvuosimaksu peritään (monessako erässä ja missä vaiheessa)
   Muutos ja perustelut:

7. Miten lukuvuosimaksutuottoja käytetään
   Muutos ja perustelut:

Apurahajärjestelmä

8. Apurahajärjestelmän kuvaus, josta ilmenevät seuraavat seikat. Apurahan suuruus (xxxx €/lukuvuosi) ja mahdolliset eri kategoriat. Kuinka monelle opiskelijalle myönnetään apuraha, kuinka monelle maksetaan ja kuinka suuri apuraha, kenelle osittainen apuraha, mahdollisen osittaisen apurahan suuruus
   Muutos ja perustelut:

9. Apurahajärjestelmän rahoitus, pois lukien Erasmus Mundus -ohjelmat (esim. lukukausimaksuista, erillinen stipendirahasto tms.)
   Muutos ja perustelut:

10. Apurahan myöntämisperusteet (missä vaiheessa myönnetään, vaikuttaako opintomenestys, tarveharkintaisuus tai mitkä muut tekijät otetaan huomioon)
    Muutos ja perustelut:

Markkinointi

11. Arvioi, mitä toimenpiteitä ja muutoksia lukukausimaksukokeilu on tuonut markkinointiin esim. seuraavien osalta: menetelmät, kohdemaat, kohderyhmät, rahoitus ja henkilötyövuodet.
    Muutos ja perustelut:

Koulutuksen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen

12. Onko lukukausimaksukokeilu vaikuttanut koulutusohjelmissa opettavien opettajien rekrytointiin ja valintaan
    Muutos ja perustelut:

13. Oletteko asettaneet lukukausimaksullisessa koulutuksessa opettaville erityisosaamisvaatimuksia esim. kieli- ja kulttuuriosaaminen, substanssiosaaminen
    Muutos ja perustelut:

14. Miten lukukausimaksullisessa koulutuksessa opettavia tuetaan osaamisensa kehittämisessä
    Muutos ja perustelut:

15. Millä tavalla lukukausimaksullisuus on vaikuttanut koulutuksen laadunvarmistukseen
    Muutos ja perustelut:

Tukipalvelut

16. Minkälaisia palveluja tarjotaan maksaville opiskelijoille, eroavatko ne millä tavoin ei-maksavien palveluista tai onko kehitetty uusia palveluja maksaville (ml. opiskelija- ja ylioppilaskuntien tarjoamat palvelut)
    Muutos ja perustelut:

Opiskelijoiden integroituminen

17. Minkälaisilla toimenpiteillä tuetaan/on tuettu opiskelijan integroitumista korkeakoulu- ja opiskelijayhteisöön
    Muutos ja perustelut:

18. Minkälaisilla toimenpiteillä tuetaan opiskelijoiden integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan (esim. urasuunnittelu, työelämäyhteydet, kotimaisten kielten opetus)
    Muutos ja perustelut:

Lukukausimaksullisuuden kokonaisvaikutukset

19. Arvioi vapaamuotoisesti lukukausimaksullisuuden kokonaisvaikutuksia korkeakoulusi toimintaan. Onko jokin muuttunut, mikä ja miten?

Liite 2. Lukukausimaksullisissa koulutusohjelmissa olevien opiskelijoiden kysely

Survey for international degree students

Dear international degree student,
Welcome to participate in the survey for international degree students both at universities and universities of applied sciences (UAS).

The Ministry of Education and Culture has assigned a committee to monitor and evaluate the tuition fee trial, with the purpose of highlighting its effects on the internationalisation and attractiveness of higher education and on the quality of foreign language higher education. The committee will gather information about the progress of the trial and submit annual reports. Now the committee is interested in hearing **students´ experiences**.

Bear in mind that none of the responses are traceable to an individual student, and in analysis we will use only information in group level. This survey contains 8 pages of which others are short and other a bit longer. It will take approximately 10-15 minutes to finish the questionnaire.

Your response is very important and the committee appreciates your help!

The survey is designed together with the committee and Eija-Leena Koponen, who is conducting the analyses too. Please don't hesitate to contact her in any circumstances.
Email: eijaleena.koponen(at)gmail.com

1. How satisfied have you been with ?

Not at all satisfied… Very satisfied… Do not know

Housing
University's services (such as information and support services)
Student union´s services (advice and guidance)
Immigration services
Integration to Finnish society Quality of teaching

2. Any comments?

3. What are your plans after your studies?

Not at all probably… Most probably… Do not know

Work somewhere else (not in Finland nor in your home country)
Return to my home country
Employment in Finland for good
Continue studying in Finland
Continue studying abroad (not in Finland)
Employment in Finland for a while (couple months/years)
Other

4. Other plans?

5. How important were the following factors in your decision to study at your current UAS/University?

Not at all important… Very important… Do not know

Good reputation of the university
Possibility to study in English
Extra curricular activities
Value for my career
Scholarship
Quality of student facilities
Good reputation of the study program
Recommendation (eg. from a friend)
Social life outside the school

6. How important were the following factors in your decision to move to FINLAND?

Not at all important… Very important… Do not know

Family ties (incl. boy/girlfriend)
High standard of living in Finland
Learning Finnish/Swedish
Hardship in my home country (economic or other)
Cost of study
Career / work opportunities in Finland
Reputation of Finnish education
Reputation of Finnish industry

7. What is your nationality?

8. Where do you study?

9. When did you start your current studies ie. what is your enrolment year? *

10. How many credits (opintopiste) have you already earned from your current program?

11. Were you accepted to any other UAS/University when you decides to start in your current UAS/University?

No
Yes, to another UAS/University not in Europe
Yes, to another Finnish UAS/University
Yes, to another UAS/University in Europe

12. What is your status regarding tuition fee?

I pay tuition fee, without any scholarship from university/UAS
I pay tuition fee, but part of it is covered by a scholarship from university/UAS
I study in a program that has tuition fee, but the whole fee is covered with a scholarship
I study in a program that has tuition fee, but the whole fee is covered with a scholarship, which also covers some of my living costs
There are no tuition fees in my study program
I do not know

13. Some people are considered to have a high social standing and some are considered to have a low social standing. Thinking about your family background, where would you place your parents on this scale?

Low … High

14. Your parents education?

Please select the highest (equivalent) degree that your mother and/or father has.

Mother Father

No degree
Up to lower secondary
Upper secondary
Bachelor
Master
Doctoral
Other

Do not know/ Not applicable

15. What do you think:

Not at all ... Very much … Do not know

My Master's degree is a big investment to me or my family when it comes to money?

16. What are the qualities that increase/decrease your estimation on tuition fee?

That is, if you could decide the amount of the tuition fee, what would be the qualities that increases/decreases you estimation. Please tick the suitable options.

Decrease … Increase

Housing
Living expenses
Career opportunities
Studying in english
Language environment (Finnish/Swedish)
Degree´s value for my career
Quality of teaching
Post-grad studies
Other

17. Other factors not mentioned above?

18. Estimation of monthly expenses

How much do you spend on living in Finland on average in euros in a month (excluding tuition fees)? Or what is your budget?

19. How do you cover your expenses? Please select your primary (and secondary) source of funding.

Primary Secondary

Part-time work
Own income from previous job
Charity or other trust
Support by home state (repayable)
Support by home state (non-repayable)
Contribution from parents/family
Scholarships/loans from Finland
Other loan
Other

20. Other sources of funding?

21. Year of birth

22. Gender

23. When did you move to Finland?

24. Have you provided feedback about studies or services for any of the following? It can be verbal feedback, course feedback etc.

Yes No Do not know

Directly to the UAS/University
To the student union
To a teacher/professor /other staff member

25. Did you find it useful?

Yes No Couldn't tell

Directly to the UAS/University
To the student union
To a teacher/professor /other staff member

26. Any comments regarding feedback?

Please provide here only comments regarding feedback. You can write your comments about the survey when you turn to next page.
After this you have completed the survey!

27. Any comments? The stage is yours!

Liite 3. Lukukausimaksukokeilussa mukana olevat korkeakoulut ja koulutusohjelmat

Korkeakoulun nimi	Koulutusohjelman nimi
Aalto yliopisto	1) Master's Degree Programme in Accounting;
	2) Master's Degree Programme in Finance;
	3) Master's Degree Programme in Information and Service Management;
	4) Master's Degree Programme in International Business;
	5) Master's Degree Program in International Business Communication;
	6) Master's Degree Programme in Strategy;
	7) Master of Arts Programme in Film and Television;
	8) Master of Arts Programme in Design for Theatre, Film and Television;
	9) Master of Arts Programme in Textile Art and Design;
	10) Master of Arts Programme in Industrial and Strategic Design;
	11) Master of Arts Programme in Fashion and Clothing Design;
	12) Master of Arts Programme in Graphic Design;
	13) Master of Arts Programme in Photography;
	14) Master's Degree Programme in New Media;
	15) Master of Arts Programme in Applied Art and Design;
	16) Master of Arts Programme in Spatial Design;
	17) Master of Arts Programme in Furniture Design;
	18) Master of Arts Programme in Visual Culture;
	19) Master of Arts Programme in Fine Arts;
	20) Master's Degree Programme in Environmental Art;
	21) Master's Degree Programme in ePedagogy Design;
	22) Master's Degree Programme in Sound in New Media;
	23) Master's Programme in Communications Ecosystem;
	24) Master's Programme in Communications Engineering;
	25) Master's Programme in Electrical Engineering;
	26) Master's Programme in Environmental Technology;
	27) Master's Programme in Forest Products Technology;
	28) Master's Programme in Foundations of Advanced Computing;
	29) Master's Programme in Geoinformatics;
	30) Master's Programme in Machine Learning and Data Mining;

	31) Master's Programme in Mechanical Engineering;
	32) Master's Programme in Micro and Nanotechnology;
	33) Master's Programme in Mobile Computing – Services and Security;
	34) Master's Programme in Process Systems Engineering;
	35) Master's Programme in Radio Science and Engineering;
	36) Master's Programme in Service Design and Engineering;
	37) Master's Programme in Service Management and Engineering;
	38) Master's Programme in Strategy;
	39) Master's Degree Programme in Space Science and Technology;
	40) Master's Degree Programme in Security and Mobile Computing;
	41) Master's Degree Programme in Minerals and Environmental Engineering;
	42) Master's Degree Programme in Environomical Pathways for Sustainable Energy Systems;
	43) Master's Degree Programme in Computational and Systems Biology;
	44) Master's Programme in Innovative and Sustainable Energy Engineering;
	45) Master's Degree Programme in International Design Business Management;
	46) Master's Degree Programme in Creative Sustainability;
	47) Master's Degree Program in Marketing;
	48) Master's Programme in ICT Innovation;
	49) Master's Programme in Applied and Engineering Mathematics;
	50) Master's Programme in Maritime Engineering.
Helsingin yliopisto	1) Master's Degree Programme in Food of Life - The Science of Animal-Derived Foods;
	2) Master's Degree Programme in Economy, State and Society;
	3) Master's Degree Programme in Advanced Spectroscopy in Chemistry;
	4) Master's Degree Programme in International Performance Research.
Itä-Suomen yliopisto	1) Master's Degree Programme in Public Health;
	2) Master's Degree Programme (CBU) in Public Health;
	3) Master's Degree Programme in Public Health

	Nutrition;
	4) Master’s Degree Programme in Information Technology;
	5) Master’s Degree Programme in Atmosphere-Biosphere Studies;
	6) Master’s Degree Programme in Environmental Biology and Biogeochemistry;
	7) Master’s Degree Programme in Health Promotion in Nursing Science;
	8) Master’s Degree Programme in Medical Physics and Engineering;
	9) Master’s Degree Programme in General Toxicology and Environmental Health Risk Assessment;
	10) Master’s Degree Programme in Clinical Linguistics;
	11) Master’s Degree Programme in European Forestry;
	12) Master’s Degree Programme in Color in Informatics and Media Technology;
	13) Master’s Degree Programme in Research Chemists;
	14) Master’s Degree Programme in Color Informatics and Media Technology;
	15) Master’s Degree Programme in Clinical Linguistics;
	16) Master’s Degree Programme in Photonics;
	17) Master’s Degree Programme in Environmental Biology;
	18) Master’s Degree Programme in Bio-Economy and Natural Resources Management;
	19) Master’s Degree Programme in Early Language Education for Intercultural Communication;
	20) Master’s Degree Programme in Educational Sciences;
	21) Master’s Degree Programme in Linguistic Sciences
Jyväskylän yliopisto	1) Master’s Degree Programme in Intercultural Communication;
	2) Master’s Degree Programme in Nanoscience;
	3) Master’s Degree Programme in Biology of Physical Activity;
	4) Master’s Degree Programme in Corporate Environmental Management;
	5) Master’s Degree Programme in Development and International Cooperation;
	6) Master’s Degree Programme in Sport Science and Management;
	7) Master’s Degree Programme in Sustainable Management of Inland Aquatic Resources;
	8) Master’s Degree Programme in Digital Culture;
	9) Master’s Degree Programme in Renewable Energy;

	10) Master's Degree Programme in Mobile Technology and Business;
	11) Master's Degree Programme in Educational Leadership;
	12) Master's Degree Programme in Entrepreneurship in Family Business;
	13) Master's Degree Programme in Music, Mind and Technology;
	14) Master's Degree Programme in Gerontology;
	15) Master's Degree Programme in Sport and Exercise Psychology
Lappeenrannan teknillinen yliopisto	1) Degree Programme in Energy Technology;
	2) Degree Programme in Electrical Engineering;
	3) Degree Programme in Environmental Engineering;
	4) Degree Programme in Chemical Engineering;
	5) Degree Programme in Mechanical Engineering;
	6) Degree Programme in Technical Physics and Mathematics;
	7) Degree Programme in Information Technology;
	8) Degree Programme in Industrial Management;
	9) Degree Programme in Business Administration
Oulun yliopisto	1) Master's Programme in International Business;
	2) Master's Programme in Financial and Management Accounting;
	3) Master's Programme in Finance and Economics;
	4) Master's Degree Programme (BCBU) in Software and System's Development in Global Enviroment;
	5) Master's Degree Programme in Architectural Design;
	6) Master's Degree Programme in Astronomy and Space Physics;
	7) Master's Degree Programme in Barents Environmental Engineering (BCBU);
	8) Master's Degree Programme in Education and Globalisation;
	9) Master's Degree Programme in Protein Science and Biotechnology;
	10) Master's Degree Programme in Synchrotron Radiation Based Science and Accelerator Physics;
	11) Master's Degree Programme in Wireless Communications Engineering;
	12) Master's Degree Programme in Magnetic Resonance in Materials;
	13) Master's Degree Programme in Nordic Technology Enhanced Learning;
	14) Master's Degree Programme in Ecology and

	Population Genetics.
Tampereen yliopisto	1) Master's Degree Programme in Health Sciences (Public Health);
	2) Master's Degree Programme in Health Sciences (International Health);
	3) Master's Degree Programme in Higher Education;
	4) Master's Degree Programme in Social Sciences;
	5) Master's Degree Programme (CBU) in International Relations;
	6) Master's Degree Programme in Software Development;
	7) Master's Degree Programme in Human Technology Interaction;
	8) Master's Degree Programme in Public Administration;
	9) Master's Degree Programme in European and Russian Politics;
	10) Master's Degree Programme in Business Competence.
Turun yliopisto	1) Master's Degree Programme in Management of Information Technology;
	2) Master's Degree Programme in Futures Studies;
	3) Master's Degree Programme in Baltic Sea Region Studies.
Vaasan yliopisto	1) Master's Degree Programme in International Business;
	2) Master's Degree Programme in Finance;
	3) Master's Degree Programme in Intercultural Studies in Communication and Administration;
	4) Master's Programme in Telecommunication Engineering;
	5) Master's Programme in Industrial Management.
Arcada Nylands svenska yrkeshögskola	1) Degree Programme in Media Management
	2) Degree Programme in Real Estate Management
	3) Degree Programme in Health Promotion
Centria ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in International Business Management
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in International Business Management
	2) Degree Programme in Sport Development and

	Management
	3) Degree Programme in Tourism
	4) Degree Programme in Communication Management
	5) Degree Programme in Information Systems Management
Humanistinen ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in Sign Language Interpreting
	2) Degree Programme in Youth Work and Social Equality
Jyväskylän ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in Information Technology
	2) Degree Programme in International Business Management
	3)Degree Programme in Paper Machine Technology
Kymenlaakson ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in International Business Management
Lahden ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in Interior Design
	2) Degree Programme in International Business Management
Laurea ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in Service Innovation and Design
	2) Degree Programme in Helth Promotion
Savonia ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in Industrial Management
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in International Business Management
Tampereen ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in Information Technology
Turun ammattikorkeakoulu	1) Degree Programme in International Business Management